

TECHNIKOS ŽODIS

DARBŲ PRAEIDANT

Tekhnikos darbdarbių išskirtinai puošnų pasaulis, šiuo metu geriausia bendradarbiavimo taisyklė. Visoms šioms šioms šioms šioms, augantis pasaulis padidinti gyvenimo lygį. Tačiau esantys šiuo metu bendradarbiavimo priemonės yra prastai apibūdinti.

Tekhnikos darbuotojai šiuo metu apibūdinti išskirtinai puošnų pasaulis, šiuo metu geriausia bendradarbiavimo taisyklė. Visoms šioms šioms šioms, augantis pasaulis padidinti gyvenimo lygį. Tačiau esantys šiuo metu bendradarbiavimo priemonės yra prastai apibūdinti.

Šiuo metu geriausia bendradarbiavimo taisyklė. Visoms šioms šioms šioms, augantis pasaulis padidinti gyvenimo lygį. Tačiau esantys šiuo metu bendradarbiavimo priemonės yra prastai apibūdinti.

Šiuo metu geriausia bendradarbiavimo taisyklė. Visoms šioms šioms šioms, augantis pasaulis padidinti gyvenimo lygį. Tačiau esantys šiuo metu bendradarbiavimo priemonės yra prastai apibūdinti.

LINKYMAI TECHNIKOS ŽODIUI

Technikos žodis — "Technikos žodis". Šiuo metu geriausia bendradarbiavimo taisyklė. Visoms šioms šioms šioms, augantis pasaulis padidinti gyvenimo lygį. Tačiau esantys šiuo metu bendradarbiavimo priemonės yra prastai apibūdinti.

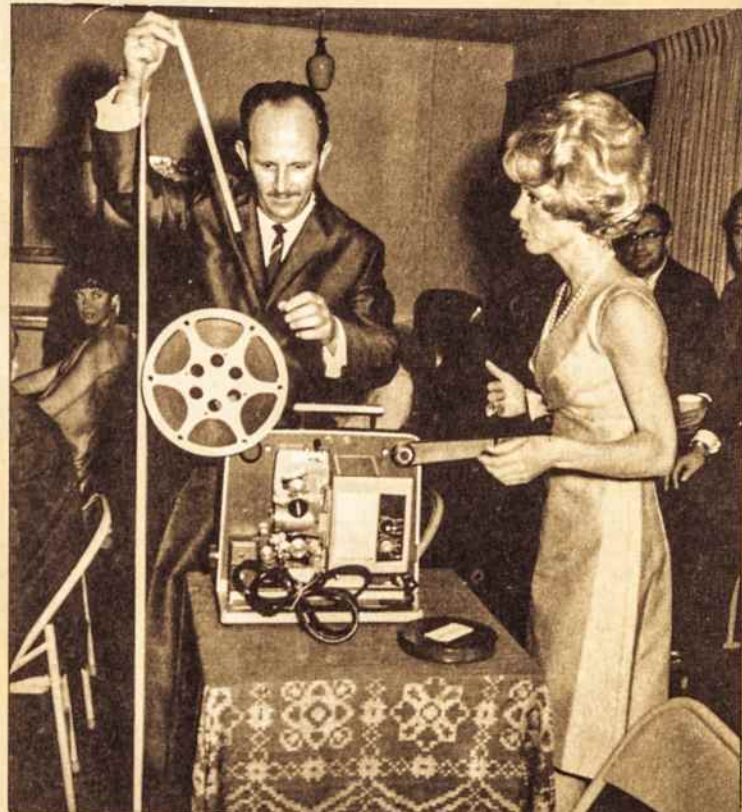
KOLEGOS INŽINIERIAI IR ARCHITEKTAI

Technikos darbdarbių išskirtinai puošnų pasaulis, šiuo metu geriausia bendradarbiavimo taisyklė. Visoms šioms šioms šioms, augantis pasaulis padidinti gyvenimo lygį. Tačiau esantys šiuo metu bendradarbiavimo priemonės yra prastai apibūdinti.

TECHNIKOS PAZANGA

Technikos darbdarbių išskirtinai puošnų pasaulis, šiuo metu geriausia bendradarbiavimo taisyklė. Visoms šioms šioms šioms, augantis pasaulis padidinti gyvenimo lygį. Tačiau esantys šiuo metu bendradarbiavimo priemonės yra prastai apibūdinti.

Technikos darbdarbių išskirtinai puošnų pasaulis, šiuo metu geriausia bendradarbiavimo taisyklė. Visoms šioms šioms šioms, augantis pasaulis padidinti gyvenimo lygį. Tačiau esantys šiuo metu bendradarbiavimo priemonės yra prastai apibūdinti.

Isteigtas 1951 m.

Est. 1951.

Leidžia: Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų
S-gos Chicagos Skyriaus Technikinės Spaudos Sekcija.Published by American Lithuanian Engineers and
Architects Association, Inc. Chicago Chapter Tech-
nical Press Section.Prenumerata \$5.00 U.S. metams
Studentams \$2.00 U.S. metams

Yearly subscription — \$5.00 U.S.

PLIAS IR ALIAS ORGANAS

Redakcinė kolegija: A. Didžiulis, K. Kaunas, G. J. Lazauskas, J. Rimkevičius, D. Šatas,
J. SlabokasAtstovai prie TŽ: PLIAS C. V-bos — prof. S. Dirmantas, ALIAS C. V-bos — Z. Gavelis ir ALIAS
Chicagos skyr. — K. Burba.

Administracija: M. Krasauskas, A. Pargauskas ir A. Smolinskas.

Tech. redaktorius: J. Slabokas

Redakcijos adresas: Ats. red. — G. J. Lazauskas, 309 South Phillips Street, Kokomo, Indiana, 46901

Administracijos adresas: Mečys Krasauskas, 2633 W. Montgomery Ave., Chicago, Ill., 60632, USA.

TECHNIKOS ŽODŽIO ATSTOVAI

ANGLIJOJE: J. Vilčinskis, 5 Holmside Rd., London
S.W. 12, England.BRAZILIJOJE: Z. Bačelis, Caixa Postal 9102, Sao
Paulo, Brazil, S.A.AUSTRALIJOJE: 1. B. Daukus, 273 Cooper Rd., Ya-
goona, Sydney, N.S.W. Australia.
2. J. Riauba, 9 Harrow St., Brighton Gdns., South
Australia.KOLUMBÍJOJE: J. Kalėda, Apartado Aereo 1720,
Medellin, Colombia, S.A.

J. A. V-BESE:

1. Z. Gavelis, 897 E. Broadway, So. Boston, Mass.
2. K. Krulikas, 93 -11, 114th St., Richmond Hill 18
L. I., N. Y.
3. S. Juzėnas, 15491 Ward St., Detroit 27, Mich.
4. E. Arbas, 306 22nd Str. Santa Monica, Calif. 90402

KANADOJE: 1. P. Lelis, 325 Seaton St., Toronto 2,
Ont., Canada.
2. V. Stankevičius, 4900 Grand Blvd., Montreal 29,
P.Q., Canada.

TURINYS

<i>Šimtasis numeris</i>	
<i>Architektų darbų paroda PLJ Kongrese</i>	
<i>Atidarymo kalba</i>	J. DAČYS
<i>Stereofoninis garsas</i>	A. SEMĖNAS
<i>Lumber ir timber lietuviškai</i>	A. VADOPALAS
<i>Sistėmingumas įvardotyroje</i>	V. VINTARTAS
<i>Iš PLJK. architektūros parodos</i>	
<i>Lietuvių mokslo darbai</i>	
<i>Mūsų eilės retėja</i>	A. SMN.
<i>Spaudos Apžvalga</i>	
<i>Rimta knyga apie senąjį Lietuvos kaimą J. GIMBUTAS</i>	
<i>"Mokslas ir Technika"</i>	A. BALSAS
<i>Gyvenime ir veikloje. Lietuviai inžinieriai</i>	
<i>D. Britanijoje; Los Angeles</i>	J.V.; E.A.

CONTENTS

<i>The Hundredth Issue</i>	
<i>Architectural Exhibition at the L.Y.W.C.</i>	
<i>ALEAA President's Address</i>	J. DAČYS
<i>Stereophonic Sound</i>	A. SEMĖNAS
<i>"Lumber and Timber" in Lithuanian</i>	A. VADOPALAS
<i>A systematic Approach to standardizing</i>	
<i>technical Terms</i>	V. VINTARTAS
<i>Scientific Contributions of Lithuanians</i>	
<i>Our Ranks are thinning</i>	
<i>Having lost Prof. A. Jurskis</i>	A. SMN.
<i>Book review. A Study of former Lithuanian</i>	
<i>rural Architecture</i>	J. GIMBUTAS
<i>Our Activities. Lithuanian Engineers in</i>	
<i>Gr. Britain</i>	J.V.

VIRSELYJE: Viršuje — pirmasis T. Žodžio numeris (1951 m. bal. mėn.), Centre — Rūta Lee - Kilmonytė rodo Los Angeles technologams filmą iš savo kelionės po Lietuvą, jai asistuoja inž. V. Tamošaitis.

COVER: Upper left — the Cover of our first Issue 4.1951; Center -Hollywood Actress Ruta Lee showing a Film of her trip to Lithuania assisted by V. Tamošaitis.

TECHNIKOS ŽODIS

Nr. 4 (100)

1966 M. LIEPOS - RUGPIŪTIS

XVI METAI

ŠIMTASIS NUMERIS

Rodos, dar taip neseniai — 1950 m. pabaigoje ir 1951 metų pradžioje būrėmės į Chicagos skyriaus Technikinės Spaudos Sekciją, pradėjome leisti net mėnesinį Technikos Žodį, kada mūsų pačių aplinkybės buvo žymiai sunkesnės negu dabar. Viskas parėjo nuo mūsų pačių pasiryžimo ir asmeniško pasiaukojimo. Tokioms sąlygoms esant, niekas nėra sunku ar neįvykdoma.

Rodos, dar taip neseniai minėjome Technikos Žodžio metines, surengdami tam tikslui kuklų pobūvį Chicagoje. Tai buvo iš viso pats pirmasis Chicagos inž. ir arch. skyriaus parengimas.

Rodos, dar taip neseniai minėjome Technikos Žodžio dešimtmetį, tačiau vėl ne nepajutome, kad jau šis numeris yra šimtas.

Tai ne vieno žmogaus darbas. Tai ne vieno paskiro sąjungos skyriaus reikalas, bet visų. Sunku būtų įvardyti visus tuos, kurie prie šio darbo yra bent kuo prisidėję — mūsų darbo vaisius pats geriausias liūdininkas, tai penkiolikos metų Technikos Žodžio kompletas ir dabartinis, dar neužgesęs, mūsų pasiryžimas Technikos Žodį toliau leisti ir dirbti visos sąjungos veiklos labui!

Prabėgomis praeidami pro šią Technikos Žodžio sukaktį, čia pateikiame ALIAS Centro Valdybos pirm. Juozo Dačio žodį:

"Technikos Žodžio šimtojo numerio pasirodymo proga, ALIAS Centro V-bos vardu sveikinu Technikos Žodžio Redakciją, Administraciją ir bendradarbius, linkėdamas ištvėrėms ir kūrybinės sėkmės ateityje.

Dėkoju visiems, kurie šį tautinį ir kultūrinį darbą jau per eilę metų visu nuoširdumu atlieka. Šia proga norėčiau pabrėžti, kad šio žurnalo leidėjas ALIAS Chicagos Skyrius rūpestingai neša Technikos Žodžio finansinę ir organizacinę našta ir kasmet skiria jo išlaikymui stambesnę auką. Jam priklauso visos Sąjungos nuoširdi padėka.

Technikos Žodis suteikia mums progos ir galimybes išreikšti savo sumanymus profesinėje ar organizacinėje srityje ir padeda mums palaikyti tarpesnius tarpusavio ryšius.

Sąjunga be savo spaudos organo būtų labai apsinkinta savo tikslų siekime. Tat Technikos Žodžio yra mūsų organizacijos ne tik garbės, bet ir egzistencijos reikalas. Į jį mes žiūrime su meile ir pagarba, sklaidydami jo lapus ir džiaugiamės jo nuolatiniu tobulėjimu. Jo likimas priklauso nuo mūsų visų. Prenumeruokime visi ir bendradarbiaukime savo straipsniais ir sumanymais. Ypač jaunieji kolegos kviečiami talkon.

Tat sėkmės kitai Technikos Žodžio šimtainei!"

ARCHITEKTŲ DARBŲ PARODA P.L.J. KONGRESE

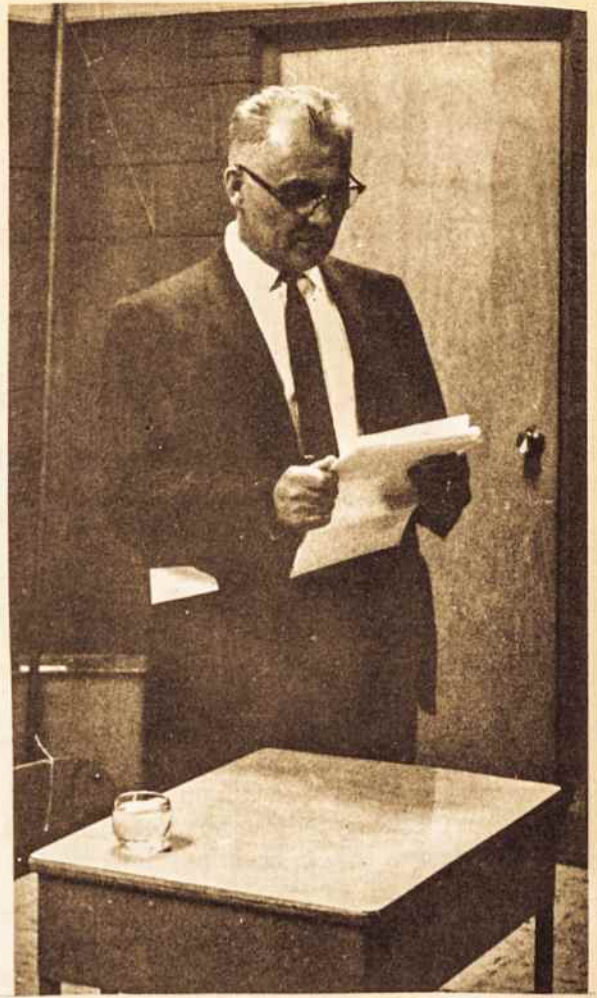
Į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą, birželio - liepos mėn. laikotarpyje, Chicagoje suplaukė daug gražaus jaunimo. Šia proga buvo atvykę iš visų pasaulio kraštų ir inžinierių. Tik gaila, kad kongreso nuotaika neleido visiems krūvon sueiti ir pasidalinti mintimis profesiniais reikalais.

Kongreso metu surengtos parodos įnešė atitinkamą atspalvį, ypač Chicagos ALIAS sk. architektų sekcijos surengta architektūros paroda. Ta proga Technikos Žodis Nr. 3 pasipuošė architektūrinėmis temomis. Beveik kas kelintas kongreso dalyvis šį TŽ numerį turėjo savo rankose.

Architektūros parodą atidarė iš Bostono atvykęs ALIAS centro valdybos pirm. Juozas Dačys, pasakydamas atitinkamą kalbą. Ta proga Architektų sekcijos vadovas A. Kerelis pravedė bendrą pokalbį, kur buvo paliesti architektūriniai ir mūsų sąjungos bendrieji reikalai.

ALIAS C.V. pirm. J. Dačys atidaro architektūros darbų parodą.

Nuotr. J. Sl.

ALIAS Centro V-bos pirm. inž. JUOZO DAČIO kalba atidarant P. L. Jaunimo Kongreso Architektūros Parodą š. m. birželio 24 d Jaunimo Centre Chicagoje

Džiaugiuosi galėdamas dalyvauti šiame gražiam suėjime ir rengėjų pakviestas atidaryti P. L. Jaunimo Kongreso Architektūros Parodą. Šią parodą suorganizavo ir jos eksponatus pateikė jaunieji architektai, vadovaujami arch. A. Kerelio, kurie daugiausia yra susibūrę ALIAS Chicagos skyriaus architektūros sekcijoje. Jie yra aktyvūs ir savo sugebėjimus išreiškia ne tik lietuviškoje, bet ir vietinėje šio krašto statyboje.

Architektūros parodų mūsų tarpe nebuvo gausu. Todėl šia proga pamėginkime trumpai pažveigti į architektūros vystymąsi Lietuvoje ir jos įtaką lietuviškam gyvenimui ten ir svetur.

Pati architektūra, kaip viena meno išraiškos formų, erdviniais pavidalais, harmoningu ir estetiniu jų apipavidalinimu sukuria ne tik gra-

žius pastatus, bet savo meninėmis formomis atskleidžia kūrėjo - architekto vidinį pasaulį ir jo meninį pajėgumą.

Tat žymūs architektūros pastatai vaizduoja ir to laikotarpio vyraujančias idėjas ir, kaip ir kiekviena meno sritis, atspindi tautos charakterį, išreiškia savąjį stilių. Palygink renesansą ir jo skirtingas išraiškas atskiruose kraštuose.

Galima sakyti, kad kiekviena tauta turi savo charakteringą stilių. Tautiniai stiliai išsivystė per ilgus šimtmečius ir atitinka tautos būdą, religiją, krašto žemėvaizdį, klimatinę ir kitas gamtos sąlygas, o taip pat ir tautos kultūrinį lygį. Tautinių stilių skirtumai ypač ryškų lyginant Europos architektūrinius pavyzdžius su kinų, japonų ar indų tautine architektūra.

Tiesa, Lietuvoje nedaug senesniųjų pastatų išliko. Karai, gaisrai, svetimųjų okupacija ir baudžiava, o taip pat daugiausia naudota neapsaugota medinė konstrukcija yra tos priežastys, kodėl tik maža dalis tautos paminklų išliko. Bet ir likusieji architektūriniai reprezentantai liudija apie lietuvių tautos kūrybinius sugebėjimus.

Kryžiai, koplytėlės, varpinės, bažnyčios, kaimo sodybos, miestų pastatai ir dvarų rūmai pateikia mums gausiai lietuviškos architektūros skirtingas formas ir savitą jos stilių. Jų autoriai daugiausia nežinomi. Reikalinga rimtesnių studijų ir tyrinėjimų apie senesnių laikų statybas ir jų statytojus Lietuvoje.

Žinome, kad Didieji Lietuvos Kunigaikščiai yra darę daug pastangų pakelti Lietuvos kultūrinį ir ekonominį lygį kviesdami iš svetimų šalių įvairius amatininkus ir statybos meistrus, kurie pagal valdovų nurodymus yra pastatę daug puikių bažnyčių, gyv. rūmų ir kitokių pastatų.

18 a. Antanas Tizenhauzas, Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės išdininkas, karų ir gaisrų nusiaubtą Gardino miestą per trumpą laikotarpį pavertė žydinčiu miestu, įsteigdamas ten amatų, medicinos ir kitas specialines mokyklas; ginklų, odos, audinių ir popieriaus dirbtuves; prekybos rūmus, teatrą, orkestrą, baletą ir kt.

Nors pirmieji monumentalinių pastatų autoriai daugiausia buvo iš svetur kviesti meistrų, tai 18 a. mes jau matome savuosius architektus, kaip Vakarų Europoje išmokslintą L.

Stuoką-Gucevičių, M. Šulčą, A. Vivulskį ir kitus, kurie pagražino Lietuvos miestus architektūriniais paminklais.

Žinomi Stuokos didingi darbai: Vilniaus katedra, Vyskupų rūmai, Verkų rūmai.

Daug reikšmės lietuvių architektūros vystymuisi turėjo architektūros dėstymas Vilniaus akademijoje ir vėliau Vilniaus universitete. 18 a. pabaigoje universiteto architektūros katedros vedėju kurį laiką buvo mūsų minėtas Stuoka-Gucevičius, vėliau prof. M. Šulcas ir kt. Pats Vilnius yra mums brangus ne tik kaip Lietuvos sostinė, bet jis yra ir Lietuvos klasikinės architektūros perlas. Jo pavyzdį sekė kiti Lietuvos miestai ir mes galime rasti iš to laikotarpio po visą Lietuvą išlikusių puikių bažnyčių ir kitokių architektūrinių paminklų.

Po Lietuvos - Lenkijos valstybės žlugimo ir vėliau sekusių sukilimų Lietuvoje bent kokia kultūrinė veikla buvo suvaržyta, mokyklos uždarinėjamos, pridėjus dar sunkią valstiečių baudžiavą, visa tai neleido plėstis architektūrinei statybai. Mediniai kryžiai statomi kryžkelėse, kapinėse ar prie bažnyčių buvo veik vieninteliai to laiko architektūros paminklai.

Čia norėčiau paminėti jau kiek vėlesnio laikotarpio didįjį lietuvių statytoją ir patriotą inžinierių Petrą Vileišį, kuris pasižymėjo tiltų ir kelių statybos srityje visoje Rusijoje. Jis turėjo savo kontorą ir dirbtuves Vilniuje, į ku-

Dalis architektūros parodos atidarymo dalyvių; pirmoj eilėj (iš k.): A. Kerelis, Vėžys, R. Kviklytė, J. Dačys, prof. S. Dirmantas.

Nuotr. J. Sl.

rias priiminėjo veik vien lietuvius. Būdamas turtingas ir įtakingas, jis darė didelį įspūdį lietuviams ir kitataučiams ir jo paraginti ar tik jo pavyzdį sekdami nemaža lietuvių ėjo į statybos sritį, siekdami akademinio išsilavinimo. Lenkai Petrą Vileišį pravardžiavo Lietuvos kunigaikščiu. Iš to matyti, kokią didelę įtaką jis tuo laiku yra turėjęs.

Panaikinus baudžiamą ir ypač po 1904-1905 metų sukilimų pralaimėjus karą su japonais, rusų spauda Lietuvoje sumažėjo ir palengvėjo leidimų gavimas lietuviškai visuomeninei statybai. Bet irgi tai buvo veik išimtinai tik bažnyčios, koplyčios, varpinės ir kryžiai. Kai mo statyba pobaudžiaviniais laikais padidėjo, bet trobesiai buvo gana vargingi, nes valstiečiai beveik jokių pajamų neturėjo. Vistik ir tie trobesiai savyje kaupė vertingų lietuviškų architektūrinių detalių ir ornamentikos.

Architektūra suklestėjo Nepriklausomojoje Lietuvoje, kai reikėjo atstatyti karų ir okupacijų nuteriotą kraštą. Čia jau vyko visokerio pa statyba, viešoji ir privati, valstybės ir savivaldybių pastatai įstaigoms, mokykloms, ligoninėms, pramoniniai pastatai, muziejai, teatrai, poilsio namai ir visokios rūšies gyvenamieji namai. Šalia to tvarkėsi miestai, pravedamos gatvės, sanitariniai įrengimai, kuriamos aikštės ir skverai, vedami nauji keliai

Lietuvis savo sieloje būdamas švelnus ir jautrus ieškojo grožio ir naujose statybose bei miestų tvarkyme.

Reikia paminėti, kad iki pirmo pasaulinio karo ir dar trumpą laiką po jo visuomeniniai pastatai ir bažnyčios buvo stengiamasi statyti klasikiniame stiliuje. Atsiradus naujosios statybos medžiagoms, ypač cementui, pradėjo

vyrauti konstrukcija. Gelžbetonis teikė neribotas galimybes moderniosios architektūros gairėms nustatyti. Naujų statybos medžiagų atsiradimas užbaigė senosios klasikinės architektūros vyravimą. Jos vietą užėmė modernioji architektūra, išsilaisvinusi iš visokių ornamentinių priedų, dominuojant vien konstrukcijai ir praktiškajam tikslumui.

Jeigu pirmaisiais Nepriklausomosios Lietuvos metais naujoji statyba ir nepasižymėjo architektūriniu skoniu, tai vėlesnioji, modernioji statyba buvo puiki ir daug vertingų architektūrinių paminklų buvo sukurta. Čia būtų galima suminėti daug jau mums žinomų vardų, kaip

prof. M. Songaila: Lietuvos Banko rūmai Kaune, Teisingumo M-ja;

arch. V. Dubeneckis: Karo Muziejus Kaune;

arch. V. Landsbergis: Prekybos ir pramonės rūmai, Pienocentras;

dr. Kudokas: Kauno VI gimnazija, Technikos mokyklos rūmai, ir kt.

J. Jasiukaitis: Veterinarijos Akademija

F. Bielinskis: Kėdainių gimnazija ir kt.

F. Vizbaras: Kauno pašto rūmai;

paminėtini: V. Švipas, br. Kriščiukaičiai, Lukošaitis, Stulginskis ir kiti.

Arba vėlesnieji, jau daugiau pasireiškę už Lietuvos ribų kaip J. Mulokas, Kovas, Kulpačiūsis, Arbas, Kerelis ir daugelis jaunų, jau čia baigusių architektūros mokslus. Mes matome jų architektūrinius sugebėjimus įkūnytus jų suprojektuotuose ir pastatytuose įvairiuose pastatuose daugiausia lietuvių kolonijose JAV ir Kanadoje.

PLJK Architektūros parodoje (iš d.) svečias iš Bostono, ALIAS C. V. pirm. J. Dačys, PLIAS pirm. prof. S. Dirmantas, Chicagos sk. pirm. K. Daugirdas, arch. sekcijos vadovas A. Kerelis ir T. Z. atsak. red. G. J. Lazauskas.

Elkridge Estates, Baltimore County, Maryland — Zubkus, Zemaitis & Associates.

Štai East St. Louis, Marquette Park, Kennebunk Port, Cleveland, Toronto, Putnam ir kitų vietovių bažnyčios ar koplyčios sukurtos jau šiame krašte.

Šia proga noriu atkreipti Tamstų dėmesį į Kol. arch. J. Muloko ir kitų drąsius bandymus kurti lietuvišką architektūrą šiame krašte. Savo pastatytose bažnyčiose, koplyčiose ir kituose pastatuose įvedama iš senosios liaudies architektūros išlikusios formos ir detalės, tuo būdu sukuriant savotišką, lietuviškomis detalėmis padabintą, stilių. Tai reikalauja drąsos, pasitikėjimo ir meninio skonio duoti naują kryptį monumentalinėje statyboje. Mes jiems esame dėkingi už šias jų vaisingas pastangas pralaužiant ledus lietuviškos architektūros formoms įgyvendinti. Tai kelias lietuviškos kultūros ugdymui.

Plačioje Jaunimo Kongreso programoje architektūros paroda užima reikšmingą vietą. Ją jauni architektai pristato savo kūrybą visuomenės dėmesiui papildydami bendrą lietuvių jaunimo kultūrinę demonstraciją — parodyti savo tautinį veržlumą ir kūrybinį sugebėjimą.

Mes šiandien visi esame susirūpinę lietuvių išlaikymu. Pagal dr. J. Girnių, „pagrindiniais tautinės mūsų ištikimybės taškais laikytina: tautinio idealo turėjimas, asmens idealistinis nusiteikimas, aktyvus kovingumas ir lietuviškos aplinkos susidarymas Lietuvių Bendruomenės pavidalu. “Tat tikėti lietuviškosios dvasios kūrybiniu nemirtingumu, tai kiekvienam

pagal savo pajėgas įsipareigoti lietuviškosios kultūros ugdymui. Intensyvus savosios kultūros ugdymas ir yra viena pagrindinių sąlygų lietuvių išlaikyti ir ją perteikti ateinančioms kartoms.

Mūsų Tauta yra davusi žymių žmonių pasauliui, kurie plačiai žinomi svetur, bet daugiausia nežinomi, kad jie yra lietuviai. Mickevičius, Kosciūška, Milašius, Giedgaudas ir daugybė kitų, kurių lietuvišką kilmę mums tenka vis iš naujo įrodinėti, užtat, kad jie gyveno ir veikė svetur, naudojo svetimą kalbą, dažnai nutylėdami savo lietuviškumą.

Ir jeigu mes pažiūrėsime į lietuvių imigraciją į JAV ar kitus kraštus, mes pamatysime, kiek jų ir jų ainių yra užsimaskavę, pakeitę pavardes ir nenori būti traktuojami lietuviais

Brangus jaunime, nuo jūsų priklauso, ar jūs liksite sąmoningi lietuviai ir tęsite lietuvišką veiklą, ar pradingsite masėje, nežinomi lietuvių bendruomenei ir lietuvių tautai.

Šie Jaunimo Metai ir šis kongresas turėtų duoti akstiną jums geriau įžvelgti į savo lietuvišką sielą ir prisiimti tą atsakomybę, kokią dabartinė lietuvių tautos situacija jums pveda.

Sveikindamas Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą ir iš visų laisvojo pasaulio kraštų atvykusį ir vietinį jaunimą, linkiu jiems padeonstruoti savo patriotinį nusiteikimą ir tvirtą pasiryžimą Kongrese ir pasisemti naujų idėjų ir jėgų tęsti kovai už Lietuvių Tautos teises ir laisvę.

STEREOFONINIS GARSAS

INŽ. A. SEMĖNAS

Stereofoninis garsas, sutrumpintai — stereo, yra vadinamas trijų matavimų garsas. Stereo savybė yra perduoti garsą, k. a. muzikinį išpildymą, su gilumo bei krypties pajautimu. Stereo perduoda garsą tokį, koks jis yra tikrovėje, gyvenime, girdint iš kairės ir dešinės, abiem ausim. Todėl stereo dar dažnai vadina binauraliniu garsu — dviejų ausų.

Stereo vystymasis

Stereo idėja yra gana sena. Pirmieji stereo garsai buvo publikai pademonstruoti 1881 metais Paryžiuje, panaudojus telefonus. 1925 m. stereo bandymai buvo daromi su dviem radijo stotimis New Havene, Conn. Bell Telefonų bendrovė darė bandymus su stereo 1933 m. ir 1940 m. Kino teatrai buvo pirmieji, kurie praktiškai panaudojo stereo. Vėliau stereo plačiau pasireiškė, kai buvo ištobulinti juostiniai rekorderiai — magnetofonai, įrekorduojant stereo garsus į magnetines juosteles. Suradus būdą stereo garsą užrašyti į plokšteles, buvo nugalėta paskutinė kliūtis. Tokiu būdu stereo pasidarė prieinama plačiajai masei (1958 m). Paprastai, visi originalūs įrekordavimai šiandien daromi į magnetines juosteles. Vėliau, pagal reikalą, nuo jų gaminamos stereo plokštelės. Stereo perdavimas radijo bangomis oficialiai prasidėjo nuo 1961 m. birželio mėn., kai F. C. C. (Federal Communication Commission) priėmė standartą FM stereo transliavimams.

Stereo principas

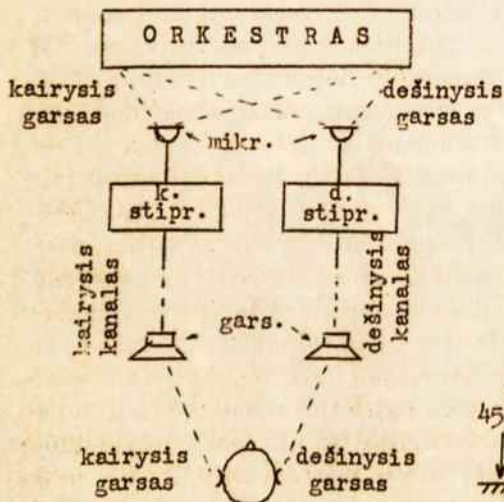
Žmogaus ausis gali pagauti garso kryptį ir jausti jo gilumą arba garso atstumą. Kai klausomasi simfoninio orkestro, tai kiekviena ausis girdi ateinančius garsus kiek skirtingai ir dėl to jau smegenyse atskiriama iš kur garsas ateina. Jei norima garso perdavime išlaikyti gilumą ir kryptį, reikia turėti tokią garso sistemą, kuri veiktų žmogaus ausis individualiai. Tokia sistema vadinama stereo. Kai garsas pagaunamas tik vieno mikrofono su vienu stiprintuvu perduodamas vienu garsintuvu, tai ausys girdi garsą, ateinantį lyg iš vieno taško, ir gaunasi efektas, lyg girdima viena ausimi.

Stereo rekordavime garsas pagaunamas dviem mikrofonais, kurie yra atstu vienas nuo kito, kad duotų erdvės pajautimą. Garsai iš atskirų mikrofonų yra paduodami į atskirus stiprintuvus, iš kurių garsus galima įrekorduoti atskirai į juosteles, plokšteles ar net perduoti per radiją. Gauta tuo būdu informacija vėl galima reprodukuoti per dvi atskiras stiprintuvų sistemas arba, kaip priimta vadinti, per du savarankiškus kanalus. Galima sakyti, kad vienas kanalas skiriamas kairiajai ausiai, o kitas — dešiniajai (žiūr. br. 1). Gautas tuo būdu garsas duoda vėl erdvės pajautimą, panašiai, kaip buvo rekordavimo studijoje.

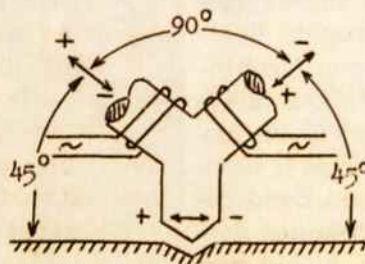
45 - 45 stereo sistema

Stereo plokštelių gamyboje yra priimtas 45 - 45 stereo sistemos standartas, Abu kanalai moduluojami stačiu kampu vienas link kito tame pačiame griovelyje, kur griovelio sienelės yra pakrypusios 45 laipsnių link plokštelės paviršiaus. Plokštelės įrėžėjas susideda iš dviejų galvutėlių, sumontuotų stačiu kampu viena link kitos ir 45° atžvilgiu plokštelės paviršiaus (brėž. 2). Abi galvutės sujungtos su vienu piaunamuoju stiliumi. Signalas, suteiktas

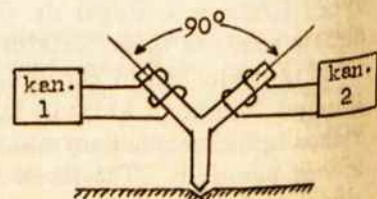
Brėž. 1

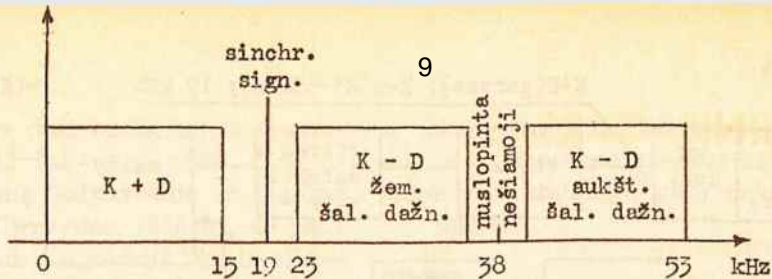

Brėž. 2

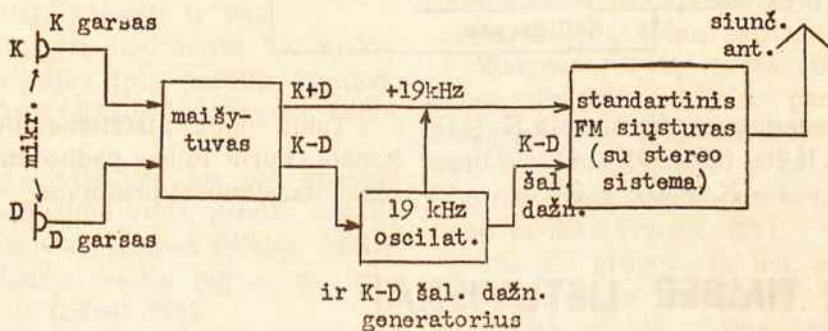

Brėž. 3

Brėž. 4

Brėž. 5

dešiniajai kanalo galvutei, paveiks stilių į griovelio sienelę iš dešinės pusės. Panašiai, kairioji galvutė judina stilių kampu į kairiąją griovelio sienelę. Tokiu būdu moduluotas signalas atitinkamai įrežiamas į abi plokštelės griovelio puses. Griovelis, pagal moduliaciją, nėra vienodo pločio bei gilumo ir šoninis nukrypimas išilgai jo tako taip pat svyruoja.

Reprodukcijai tokių 45 - 45 stereo plokštelių reikia turėti stereo priimamąją galvutę. Iš tikrųjų, tai yra režiamosios galvutės atvirkščias procesas. Priimamųjų stereo galvučių yra didelis įvairumas: kristaliniai, magnetiniai ir indukciniai. Veikimo principas: adatos judesys (vibracija), šliaužiant adatai per plokštelės griovelį, perduodamas į elektrinius elementus, kurie prie adatos yra pritaisyti 90° kampu ir kur mechaniški virpesiai paverčiami elektriniais impulsais (brėž. 3). Šie impulsai iš galvutės kiekviename kanale turi būti sustiprinti atskirais stiprintuvais su savo garsintuvų sistemomis, kad atgautų vėl stereo garsą.

FM stereo

FM stereo siunčiamąja sistema perduodamas sudėtingas signalas, kuriame yra kartu ir kairysis (K) ir dešinysis (D) kanalai, kuriuos vėliau priimamoje sistemoje galima išskirti. Šios priimtos (GE-Zenith) sistemos privalumas yra tas, kad ir paprasti, ne stereo FM imtuvai, galėtų gauti gerą priėmimą, o stereo FM imtuvai duotų gerą stereo perdavimą.

FM stereo sudėtinis signalas yra sudarytas iš trijų informacijų: $K + D$ (kairiojo plus dešiniojo) signalo, $K - D$ signalo ir 19 kHz sinchronizuojančio signalo. Šių signalų

išdėstymas perdavimo dažnumo spektre, parodytas brėž. 4.

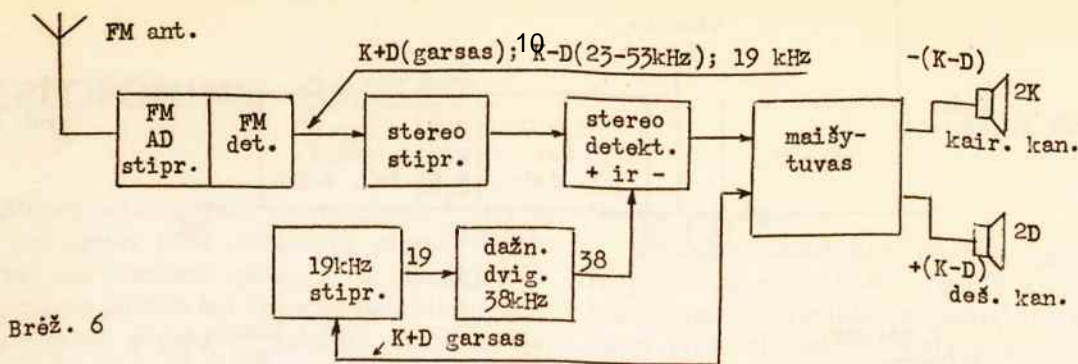
$K + D$ signalas yra fazėje su kairiniu ir dešiniuoju kanalu informacijomis ir moduluoja pagrindinę nešamąją bangą dažnuminiu būdu (FM). $K - D$ signalas yra ne fazėje su tais pačiais kanalais ir naudojamas amplitudiniai moduluoti 38 kHz nešamąjį signalą, kuris vėliau panaikinamas, paliekant tik šalutinius dažnumus. Šie, sudėtinio signalo dalis, kai vėliau maišomi su $K + D$ signalu, duoda tada du atskirus kanalus. 19 kHz signalas yra sinchronizuojantis dažnumas. Monofoniniam priėmimui signalai $K - D$ ir 19 kHz nėra panaudojami ir tik $K + D$ signalas yra naudojamas reguliariam monofoniniam priėmimui. Siunčiamosios stoties schema parodyta brėž. 5.

FM stereo imtuvas

FM stereo priėmimui reikia papildomų grandinių, kad išskirtų atskirus kanalus iš sudėtingojo perduodamojo signalo, o tas yra $K - D$ ir 19 kHz funkcija.

Sudėtiniam signalui perėjus per stiprintuvo aukšto dažnumo (AD) laipsnius ir pasiekus FM detektorių, signalas iš detektoriaus paduodamas į du stereo stiprintuvo laipsnius. Išskirti $K - D$ informaciją, reikia imtuve atkurti panaikintą 38 kHz nešamąją bangą, o tai pasiekama padvigubinus sinchronizuojančio signalo dažnumą, būtent: 19 kHz.

Dabar, kai $K - D$ su atstatytąja nešamąja banga pereina per stereo detektorių, tai išėjime gauname teigiamą ir neigiamą poliariškumus. Būtent: po detekcijos gauname du signalus: $+(K - D)$ ir $-(K - D)$, kur maišy-

Brėž. 6

tuve yra dar pridedamas prie šių signalų $K + D$ signalas (brėž. 6). Iš čia: $(K + D) + (K - D) = 2K$ ir $(K + D) + (-K + D) = 2D$.

Tokiu būdu atstatome kairįjį ir dešinįjį kanalą, kurie toliau paduodami į atitinkamus žemo dažnumo stiprintuvus.

LUMBER IR TIMBER LIETUVIŠKAI

A. VADOPALAS

II. APVALIOJO MEDŽIO SKYRIUS

Nukirsto medžio kamienai — stuobai ir jų dalys, kol dar nepritaikyti statybai arba padaroms tinkama forma, yra apvalusis medis.

Nūdien apvalusis medis retai tenaudojamas betarpiai statybai, dažniausiai iš jo pirma gaminami standartiniai prekybiniai asortimentai.

Duodama etimologija apvaliojo medžio vardų: kamienas, kartis, liemuo, pagalys, ramtas, stabaras, stabas, stambas, stapas, stiebas, stuburas, stulpas, stumbas, stuobrys, trinka.

Kamienas

Kamienas ir kamėnas (LRKŽ) — medžio liemuo, medžio stiebas.

Tos pat grupės yra (Fraenk. 213) liet. kamienis (Biržų) — bulvienojas; liet. kemzras; ir latvių kamans — sijos storgalys.

M. Vasmeris (1 — 606) grupei liet. kamienas skiria čekų ir slovakų kmen — kamienas, stiebas ir rusų (1 — 607) komelj — kamblys.

Kartis

Kartis, kartinė yra arba nukirstas plonas medžio kamienas, arba medžio kamieno viršūnės atpiova, plonesnė 10 - 15 cm, ilgis pagal reikalą iki 6 - 10 m.

Statyboje kartys kartais patašomos, pvz. iš karčių daromi grebėstai (žiūr. tašelis), bet dažniau, antraeilio svarbumo trobesiams, kartys vieton grebėstų kalamos netašytos. Iš beržo karčių tašomos balžienos ir pn.

Dažnai kartys vartojamos apvalios, pvz. šieno vežimui priveržti kartys, tvoros kartys — varai ir pn.

Tos pat fonetinės lyties ir tos pat semantikos yra latvių kartis ir prūsų kartano (Fraen. 225) — kartis.

Išeidamas iš to, kad žodžio kartis šaknis yra indoeurop. *ker- prasme piauoti, E. Fraenkeli grupei liet. kartis skiria graikų kormos — atpiova, pagalys, trinka, irklas; graikų korson; sen. bulgarų kr-ma, rusų korma — vairo skyrius (patalpa) laive.

Gal tos pat grupės yra skardus vokiečių žodis Gerte — virbas: olandų garde — ryškštė ir anglų yard — jardas (ilgio matas).

Gal tos pat grupės yra skardus ir sufabrikuotas rusų žodis žerdj — kartis. Plg. garsų kaita: liet. girnės, rusų žernova, gotų — qairnus ir anglų quern, vok. tarm. Quirne.

Liemuo

Liemuo — kamienas, stomuo; medžio kamienas.

Anot E. Fraenkeli (365) liemuo yra tos pat grupės, kaip liet. laitas, lieta, vedinys iš ide šaknies * lei - — lygus, plynas, slidus.

Tos pat grupės yra graikų leios, lotynų levis — lygus.

Pagalys

Pagalys — medžio gabalas; lazda, kuoka (LKV). Latvių pagale — pagalys, pliauskė (Fraen. 523).

E. Fraenkeli (% 523) žodį pagalys mėgina aiškinti vadinamąja „liaudiška etimologija“: pa + galas.

Esanti daugišakniška mažišakniška ir paniekianti lytis „pagaikštis“, rodo, kad žodžių pagalys ir pagaikštis šaknis yra *pag-, o galūnės yra: -alys ir -aikštis.

Galūnė - alys yra didinantis žodžio semantika (plg. šakalys iš šak- + - alys). Žemaičiai tebeskiria galūnę - alys, - alis ir galūnę - elis. Jų (žiūrėti S. Tarvydas, 1958 m., 49 psl.) upalis reiškia nemažas upokšnis, gi upelis — mažos srovės tekmė. Panašiai sudaryti žodžiai erelis (graikų ornis — ornis — paukštis + alis = didelis paukštis), karvelis ir pan.

Galūnė - aikštis yra mažinantis bei niekinantis žodžio semantika (plg. senovės kunigas ir kunigaikštis; kunigaikštis = menkas kunigas).

Šaknies *pag- lytis yra tos pat grupės, kaip anglų peg — medinė vinis, gembė; vokiečių žem. pegel — mietas, stulpas (Webst. 1804), korn. peg — smaigalys; velšių pig — smaigalys, dyglys ir t. t. (Skeat 381).

Ramtas

Ramtas (LRKŽ) — nukirsto medžio kamieno smaigalys. Vardas ramtas yra vedinys iš ramtyti, nuramtyti, rėsti, įrėsti, rantyti.

Skiriama nukirsto medžio kamieno storgalys vadinamas kambliu ir kamieno smaigalys vadinamas ramtu.

Stabaras

Stabaras — sausas, tvirtas stiebas (LKV); stiebas be lapų, stambas; virbas (DLKŽ); kotas, augalo stiebas, sausa šaka (LRKŽ). Latvių stebere — karvės uodega; šluotražys (Fraenk. 891).

Temoje vardas stabaras vartojamas prasme smulkus sausas stiebas; sausas augalo kotas, stagaras.

E. Fraenkelis (891) žodį stabaras skiria grupei liet. stabas.

Vardas stabaras yra ide veldinys, kaip slavų bažn. kalbos stobor — kolona, stulpas; bulg. stobor — statinių tvora; slovėnų steber — stulpas, kolona; danų staver — tvoros kuolas.

Tos pat grupės kaip stabaras yra vardai stabas, stambas, stapas, stiebas, stuburas, stulpas, stuobas, stuobrys ir kt. Visi jie yra tos pat šaknies ir visi pasako apvaliojo medžio vienetus, bet kiekvienas turi skirtingus semantinius niuansus.

stabaras — smulkus sausas stiebas, kotas

stabas — standus stačias stiebas

stambas — kamieno storgalys, kamblys

stapas — ramstis

stiebas — ištišęs į aukštį ir į aukštį laibėjąs stabas

stuburas — bukas kamienas

stulpas — stačias bukas kamienas

stumbas — tarminė variacija stambo, kamblys
stuobas — stambus apvalus kamienas
stuobrys — nulaužtu galu nekirsto medžio kamienas

Stabas

Stabas pasako sąvoką apvalaus medžio, kuris statyboje naudojamas kaip stačias ramstis, kolona, stulpas, šulas, kalstas.

Žodynai įvardą stabas supranta: stiebas, šulas; dievaičio statula; paralyžius (LKV) stulpas, kolona (Fraenk. 891). Latvių stabs — stulpas; kuolas, baslys, polis, kolona, ramstis, piliorius; stebė — laivo stiebas; stebis — puzras, sausa malka (Fraenk. 891).

Tos pat grupės yra liet. stabaras, stabula (stebulė), stapas (pastapas).

Stabas yra ide veldinys kaip sen. indų stabhnoti, stabhnoti — remia, ramsto; sen. nord. stafr — kartis, ramstis, lazda; gotų stafs, sen. anglų staef, vok. Stab — t. p.; anglų staff — lazda, vėzas; švedų, staver — baslys, kuoka (Vasmer 3 — 16).

Stabula (stebulė) yra vedinys iš vardo stabas. Senovėje iš stabo, apvaliojo medžio kamieno, būdavusi išpiaunama stabula.

Įvardo stabas reikšmė susijusi su stingrumu, standumu: stabas reiškia ir stabligę, paralyžių; tos pat grupės, kaip stabas, yra anglų stubborn — atkaklus.

Stambas

Vardas stambas reiškia kamieno storgalys, kamblys.

Žodynai nusako: stambas — augalo stiebas, kotas; kamienas, kamblys, stuobrys (DLKŽ).

E. Fraenkelis (895) tai pat grupei skiria liet. stambus, stambėti (prasme sukietėti, kaip stagaras), stampolis (tilto stapas) ir su balsės kaita: stembti, stimbti, stumbas; latvių stambas — strampas, medžio kelmas; stimbens — strampas, stuobrys; stembis — t. p.; stembrs — kuoka, pagalys.

Vardas stambas yra ide veldinys plg. sen. indų stambha — stulpas, šulas, ramstis; stambhate — remia, stabdo, pastirsta; stambhana — stiprinąs, tramdąs, stabdąs; avestos stavra — stiprus, tvirtas; graikų astemfes — nepajudinamas, tvirtas; stambos — didžiavimasis; sen. nord. stamba — stengtis, užsiimti; v. vok. žem. stump, vok. Strumpf — strampas; stuobrys.

Stapas

Vardas stapas reiškia ramstis. Žodynai vardą stapas nusako: į žemę kalama atraminė sija, polius, pvz. tilto stapai (DLKŽ); pastapas

– ramstis požeminiams kasiniams sutvirtinti (DLKŽ); kalstas, polis, ramstis, šulas (LRKŽ). Tos pat grupės yra liet. stapinti — pastirti, sustingti, nutirpti (sąnariui), stangrinti (Fraenk. 896).

Staubūnas

Vardas Staubūnas (Fraenk. 898) reiškia kotas; stagaras; statula; aitvaras; latvių staubens — stuobrys.

E. Fraenkeliš skiria tai pat grupei kaip liet. stuburas, stuobas, stuobras.

Stiebas

Vardu stiebas pasakomos dvi sąvokos: 1. žolinio augalo kamienas ir 2. ištįsęs, aukštytyn laibėjas stulpas, pvz. laivo stiebas burėms ištęsti, vėliavos stiebas, antenos stiebas ir pan.

Temoje stiebas vartojamas šia antrąja prasme ir priklauso skyriui medžio, turinčio panaudojimo paskirtį.

Įvardas stiebas išvestas iš liet. stiebtis, stiepti — aukštytyn augti, aukštytyn tįsti; latvių stiebs — aukštas stuobrys; stiebrs — augalo stiebas; prūsų scibinis (stibinis) — balžiena, jungianti rogių sėdynę su pavažom (Fraenk. 904).

E. Fraenkeliš vardą stiebas skiria grupei liet. staibis — išilginis svarbiausias šulas (Tragpfosten), blaudikaulis, rankos staibis; taip pat liet. stibis, stibiklis, stibiras, stibliai, stibyna ir pan. Tai pat grupei skiria ir sen. indų stibhis — šakinė (žiedo sukrovimo būdas, vok. Rispe); graikų stoibe — adymas; lot. tibia — blaudikaulis; sen. frizų stipe — baslys, kuolas; rusų stebelj — stiebas, kotas; stibak — ištįsęs žmogus.

Stuburas

Vardu stuburas pasakomos kelios sąvokos: 1. nugarkaulis (LKV, DLKŽ), 2. stuobras (LRKŽ), kelmas, stuobrys (LKV), 3. rieklių stulpas (LKV), rieklių šulas (LRKŽ). Latvių stuburs — stuobrys, šulas; šluotražis: stubs — bukas, nulaužtas (Fr. 928).

Atrodo, stubaras, stubras, stuburas, stuburys, stuobrys (Fraenk. 928) yra tos pat fonetinės lyties, įgavę skirtingas garsų kaitas. Visi jie pasako tą, kas yra buka, nulaužtu galu.

Tai pat grupei priklauso liet. stambas, staubūnas, stuburgalis, stumbas, stuobas, stuobras, stuguras ir kt.

Stuburas yra ide veldinys, kaip s. kr. stabar — medžio kamienas, kolona; slov. steber —

stulpas; sen. nord. stubbi, stuf, vok. zem. stubbe, —stuobrys; vok. Stubben — medžio kelmas.

Stulpas

Vardu stulpas pasakoma sąvoką: stačias bukas medžio liemuo, stačias stuobas. Žodynai pasako: stulpas — šulas, pastapas, kolona (LKV), stabas, baslys, kuolas, polis (LRKŽ), stačias į žemę įkastas stuobas.

E. Fraenkeliš (931) nurodo dvi etimologines versijas:

1. Būga, Trautmanas ir Vasmeris mano stulpas esąs ide veldinys, kaip slavų st-lp-, rusų stolp — stulpas, ramstas, kolona; s. kr. stup.

2. Skardžius ir Brueckneris mano stulpas esąs skolinys iš sen. rusų st-lp-.

Sąvokos stabas, stulpas, stiebas, šulas bei baslys, kuolas, mietas, statinis pasako daiktus, kurie yra statomi, arba stovi statūs.

Stumbas

Stumbas, stumbinas (Fraenk. 931) yra tartinė variacija liet. stambas.

Stumbas — kamienas, kotas; latvių stumbrs — stuobrys; kamienas (Fraenk. 931). Stumbas priklauso grupei liet. stambas, stembti, stimbt.i

Stuobris

Vardu stuobris, stuobrys pasakoma sąvoką nulaužtu galu nekirsto medžio kamienas; stačias medžio kamienas su vėjo ar perkūno nulaužtu galu (viršūne ir šakų vainiku). Stuobrinė — piesta; toks indas; stuobrinis keselys.

E. Fraenkeliš vardus stuobras, stuobris, stuobrys skiria tai pat grupei, kaip liet. stabaras, staubūnas, stuburas, stuobas (933).

Vardas stuobris yra ide veldinys, kaip slov. steber — stulpas (iš slavų šakn. *st-b-b-r-); serb. kr. stabar — medžio kamienas; sen. nord. stuf — medžio kamienas; anglų stub — strampas, stubborn — užsispyręs, stubby — kelmuotas.

Stuobrio pasakoma sąvoka yra analogiška anglų log, kuris senose formose laag, loag ir t. t. reiškęs medėje išvirtusį medžio kamieną.

Trinka

Trinka — medžio kamieno storgalys, ant kurio kapojama. Trinka — kūlė, kaladė (LKV).

E. Fraenkeliš (1124) trinką skiria grupei trinkti, trinkėti.

(Bus daugiau)

SISTEMINGUMAS ĮVARDOTYROJE

V. VINTARTAS

SPRENDIKLIS AR SPREŠTUVĖ

Tikrai malonu pastebėti, kad neskaitant kalbininkų yra ir daugiau asmenų, kuriuos įvardotyra¹⁾ (terminologija) domina. Vienas iš nedaugelio tokių yra dr. A. P. Mažeika, bene vienintelis lietuvis okeanografas, T. Žodžio Laivininkystės ir Žvejybos skyriaus redaktorius, per eilę TŽ numerių pateikęs nemažai jo srities įvardų. Jis 1963 m. TŽ nr. 6 aptaria jo siūlomą naują įvardą „kompiuteriui“ — sprendiklį. Šaknis teisinga, tačiau sprendiklis permažas „kompiuteriui“, greičiau tinka tik jo daliai pavadinti.

Kaip jau ne kartą buvo minėta, norint sudaryti tikslų ir sistemingą įvardyną (terminologija), reikia laikytis tam tikrų taisyklių bei tvarkos (sistemos) pačių įvardų daryboje. Laikant, kad priesaga -uvė naudotina tik mašinų bei stambesnių priemonių ar prietaisų pavadinimams, Dr. Mažeikos siūlomas įvardas „kompiuteriui“ turėtų būti — **spreštuvė** Spreštuvių patalpa arba skyrius būtų — sprendykla. Žinoma, ausiai spreštuvė gal ne tiek skambi kaip sprendiklis, bet vėl, — laikant, kad priesagos -iklis, -yklė, o taipgi -uvas, naudotinos galūnėms įvardų, apibūdinančių įnagius, įrankius bei smulkesnius padargus, prietaisus ir priemones, sutiksime, kad tikslingumas yra pirmesnis prieš skambumą. Variklis yra viena tų daugelio nereikalingų išimčių: vietoj jo galėjo būti — vara (beveik nenaudojamas žodis, reiškias prievartą, jėgą), kaip kad turime pavarą — jėgos perdavimo būdą bei priemonę.

Stalinis „kalkuliatorius“ pagal jo dydį galėtų būti vadinamas sprendikliu, jeigu jis ką nors spręstų. Deja, juo tiktai skaičiuoja, ir jis yra vadinamas skaičiuotuvu (žr. Dabartinės Lietuvių Kalbos Žodyne). Panašiai, dujų, elektros, vandens, pravažiuoto kelio ir t. t., skaitiklis jokiu būdu netiktų, priešingai Dr. Mažeikos samprotavimui, „kompiuteriui“, pavadinti jau vien dėl to, kad jo šaknis (skaityti) nieko bendro neturi su — „compute“. L. Enciklopedijoje skaitome: „skaitiklis, skaičiuojamasis prietaisas, įtaisas automatiškai registruojantis sunaudotos medžiagos, energijos kiekį“. Galima sakyti, kad jis skaičiuoja, nes atlieka vieną skaičiavimo, būtent, pridėties (ne

-sudėties) veiksmą, bet kadangi tuo pat metu įgalina atskaityti (skaityti) išdavą, tad tuo būdu pateisina ir savo tos šaknies pavadinimą.

SKAIČIUOTI AR SKAITYTI

Liet. Enciklopedijoje skaitome: „**Skaičiavimas** skaičių, daiktų skaitymas“. Galime skaityti skaičius bei skaičiuoti daiktus, bet kaip juos skaityti, jeigu jie ne knygos, tai jau magija. Taipgi Liet. Kalbos Vadove skaitome — „pinigus skaito, ir vėl DLKŽodyne — „laiką skaityti, pinigus skaityti“. Netikslingai suplakamos dvi skirtingos sąvokos į vieną. Žinoma, pinigų rinkėjas (numizmatikas) pinigus, kaip pašto ženklų rinkėjas (filatelistas) pašto ženklus, gali skaityti ir juose daug ką išskaityti. Šiaip jau eiliniai žmonės pinigus paprastai tik skaičiuoja, nebent tarmiškai galbūt — juos skaito. Kalbininkai betgi yra labai priešingi tarmiškų lyčių vartojimui bendrinėje kalboje. Pavyzdžiui, LKV-ve parašyta, kad skaitlius, kaip tarminė lytis, ir dėl to turbūt, iš jo padaryti skaitliukai, kaip nevykęs darinys, nevertotini. Manding, jeigu tarmiška, tai ir lietuviška, ir naudingų žodžių iš kalbos, lyg musės iš barščių, mėtyti nereikia, juoba, kad, jeigu tarmiškam žodžiui pakaito neturima, tai jis žodyne įrašytas be jokios neigiamos pastabos. Taip tas pats žodis — juoba (juo labiau), nors ir labai retai vartojamas, bet LKV-ve nesmerkiamas. DLKŽodyne, tačiau, aiškiai parašyta — žemaitiškas, atsieit — tarmiškas, ir pagal tą patį LKV-vą kaip toks turėtų būti — nevertotinas. Ir suprask tu, žmogau, kuris tų kalbininkų išmintingiausias ir kurio tikrai paisyti reikėtų.

Vėl LE-je skaitome: „Skaitytuvai, skaičiukai ant pavarų suverti skaičiavimo rutuliukai, įtaisyti į rėmelius“. Pirmiausia, netikslingai naudojamas žodis — pavara, techninėje kalboje turįs jau minėtą reikšmę, o šnekamoje kalboje reiškiąs tinklą suveriančiąją virvę arba, per juosmenį įvertą virvelę kelnėms ar sijonui laikyti

1) Pagal Dabartinės Liet. Kalbos Žodyną — terminologija yra: „1. kurios nors mokslo, meno ar technikos srities terminai“, atsieit, tai, kam atitikmuo būtų — įvardynas; „2. terminų mokslas“ įvardotyra. Kas tikrasis abiejų naujadarų autorius sunku pasakyti, tačiau jie abu išeivijoje pradeda prigyti.

(tarmiška, tarp kitko, bet nepasmerkta). Turėtų būti: rėmeliuose ant virbalų suverti rutuliškai skaičiavimui. Ši kinietiška skaičiavimo priemonė (angliškai iš lotyniško — abacus) LKV-ve dar siūloma vadinti skaityklėmis. Pridėjus prie to gyvojoje kalboje didžiumos naudojamus skaitliukus, turėsime net penkis įvardus vienam daiktui. Ir tai ne vienintelis atvejis LE-je, kad daikto apibūdinimo autorius, matomai nepatenkintas, kaip šiuo atveju, DLKŽ-ne pateikiamais skaitytuvais, nei, juo labiau, LKV-vo skaityklėmis, prikiša ir savo dvylekį, skaitukus ir skaičiukus. Neskaitant visos eilės kitokių infliacinių straipsnių LE-je, tokiu būdu žeminama to brangaus leidinio vertė, suvedžiojami leidinio naudotojai, ir taipgi parodoma, kad rašantysis nėra tikras tuo ką jis rašo. Antrą vertus, nei skaityklės, nei skaitytuvai, nei pagaliau — skaitukai, nėra tinkami įvardai kalbamam daiktui: jais galime įvardinti įtaisus, ar priemones, skirtus eventualiai mechanizuotam skaitymui, bet ne skaičiavimui.

Čia derėtų pridurti, jog, kaip jau autoriaus kartą TŽodyje minėta, nėra būtina, kad visi įvardai būtų grynai lietuviški, ypač, jeigu jie yra tarptautiniai žodžiai, kaip pavyzdžiui: numeris, numeracija, numeravimas, numeruoti, ir pan. Tačiau, jeigu iš tų žodžių pagal jų šaknį pradėsime daryti kitokius reikalingus įvardus kaip pvz., numeriklis, numeruotuvė, ir pan., tai tada jau tikrai nusivysime uodą į pelkes. Dėl to dažnokai gali tekti tokį tarptautinį žodį pakeisti parankesniu lietuvišku įvardu. Tą patį numerį reikalui esant galima būtų pavadinti tuo tarmišku skaitliu. Tuo būdu, numeracija ir numeravimas, atseit, daiktų žymėjimas numeriais (skaitliais), būtų — skaitliavimas; žymėti skaitliais (numeruoti) būtų — skaitliuoti; žymėjimo priemonė (žymeklis) būtų ne „numeriklis“, bet skaitliukas (anksčiau naudotas skaitiklio vietoj) skaitliais žymėjimo mašinėlė — skaitliuvė ir; galiausiai, ta išimtinis skaičiavimo priemonė — skaitliukai galėtų būti pateisinama išimtis, kaip daugumos naudojamas pavadinimas. Aišku, su kalbininkais dėl to galvokėtų daug aiškintis, tačiau reikia manyti, jog ir jie sutiks, kad turint tiek daug nereikalingų išimčių mūsų kalboje, gali būti keletas ir reikalingų, juoba, jeigu jos praturtina kalbą žodžių gausumu.

SISTEMOS IR BENDRADARBIAVIMAS

Jeigu peržiūrėsime ir palyginsime visus mūsų turimus lietuviškus žodynus bei mūsų vienintelę enciklopediją, tai daugelyje atvejų būsime

nemaloniai nustebinti. Dažnai gaunasi išpūdis, kad lietuviai nevienodai supranta tuos pačius lietuviškus žodžius, nevienodai vadina bei apibūdina tuos pačius dalykus, o taipgi, net nesupranta ką iš tikrųjų kaikurie žodžiai reiškia. Be jau minėtų, štai dar keletas iš gausybės nepageidaujamų pavyzdžių. LKV-ve skaitome tokią nesąmonę: „Gargažė (= gargožė) — metalo nuobyros (ne: vok. šlakas)“ Tuo tarpu, kaip apytikriai teisingai DLKŽ-ne parašyta, tai yra: „1. žaizdre išdegusios ir į gabalus sulipusios anglis, išdagos...“; ir taipgi ne visai teisingai — „3. perdegusi, sueikvota medžiaga“: perdegusi — taip, sueikvota — ne nes jeigu sueikvota, tai jos ir nėra, atseit, nėra nė gargožės. Ir vėl LKV-ve skaitome kitą nesąmonę — „rusvas — tamsiai rudas“, kai tuo tarpu visi suprantame ir kaip DLKŽ-ne teisingai parašyta, kad rusvas yra tik truputį rudas. Inžinieriai mechanikai turbūt tikrai nesutiks su tokiu įvardo apibūdinimu tam pačiam DLKŽ-ne: „kniedė — metalinis stulpelis, kuriuo suplaka, sujungia metalinius daiktus“; nei stulpelis, nei juo suplaka, nei vien tik metalinius daiktus. Ir taip, kaip su ta kniede, daug kas yra suplakta į tokią košę, kad nežinančiam yra net neįmanoma suvokti, kad jis yra klaidinamas. Aišku, tokių knygų autoriams toks reiškinys garbės tikrai neteikia.

Netenka norėti, kad kiekvienas žinotų visus savo kalbos žodžius. To negalima reikalauti nei iš kalbininko, nei iš kurio nors žodyno autoriaus. Tam ir turime žodynus bei enciklopedijas, kad iš jų, kaip pagalbinių mokslo knygų, galėtume pasisemti reikalingų žinių. Suprantama, kad korektūros klaidos yra sunkiai išvengiamos, tačiau klaidingų žodžių pateikimas bei klaidingas žodžių prasmės aiškinimas žodynuose bei enciklopedijose yra nusižengimas visuomenei ir, ypatingai, besimokančiam jaunimui.

Iš virš paminėtų dalykų reikėtų daryti išvadą, jog mums visiems, tiek inžinieriams, tiek kalbininkams, yra jau vėliausias laikas pradėti laikytis griežtesnės sistemos įvardus sudarant bei jiems deramą paskirtį nustatant. Be abejonės, tarp vieno ir kitų visados bus kiek nesutarimo, kadangi kaikuriais atvejais kalbininkai net tarpusavyje nesutaria kalbiniuose dalykuose, tačiau ir vieni, ir kiti, turės sutikti, kad inžinieriams rūpimas žodžių tikslumas bei tikslingumas, o kalbininkams — kalbinis taisyklingumas, turi būti paboti. Vieni yra technikos, kiti — kalbos žinovai. Kadangi kalba yra

Gerbiamas Tamsta,

Jau dveji metai suėjo, kai iš mūsų tarpo išsiskyrė prof. Jonas Šimoliūnas, buvęs Nepr. Lietuvos Susisiekimo ministeris, ilgametis V.D. Universiteto Statybos Katedros profesorius ir vienas iš Universiteto steigėjų, ilgametis Vandens Kelių Valdybos direktorius, ypatingai nusipelnęs Klaipėdos uosto modernizavimu ir Šventosios uosto statyba; daugelio organizacijų pirmininkas ar aktyvus narys Lietuvoje, o vėliau tremtyje, ir veik visose srityse pasižymėjęs veikėjas, kurio nuopelnus neįmanoma suminėti šiose trumpose skiltyse /žiūr. Techn. Žodį Nr.5/26/-1953, 2/92/-1965, Liet. Enciklopediją XXIX t./

Atvyko į šį kraštą turėdamas per 70 m. amžiaus ir negalėdamas gauti darbo, nenuleido rankų, o tuojuo įsijungė į lietuvių organizacinę veiklą: liet. inžinierių sąjungose, Profesorijų, Saulių Sąjungoje, Tėvynės Mylėtojų D-je, Lietuvių Bendruomenėje ir kitur, visur įnešdamas gyvumo, pastatydamas organizacijas ir veikliųjų eiles. Jo pasiaukojimas, idėjinis darbas lietuvių tautai bei dideli nuopelnai tremtinių visuomenei kalba patys už save.

Komitetas sudarytas iš organizacijų, kuriose profesorius aktyviai dalyvavo, bei visuomenės atstovų ir jo artimųjų, nutarė, kad J. Šimoliūnas, pašvęsdamas visą savo gyvenimą tautos labui, yra nusipelnęs paminklo, tinkamo jo šviesiam atminimui.

Paminklo projektas, kaip žinote iš "Technikos Žodžio" skilčių, buvo parinktas konkurso keliu šio Komiteto ir Architektų Sekcijos narių Čikagoje. Konkursą laimėjusio projekto autorius: Arch. Narimantas Statkus iš Čikagos. Paminklo kaina, pagal dirbėjų įkainavimą, - 2500 dol.

Aukų jau yra surinkta apie 1500 dol., tačiau dar trūksta viso tūkstančio, t.y. 40 nuošimčių, kas nėra lengva surinkti. Nežiūrint to, paminklą manoma netrukus užsakyti, o laukiant jo pagaminimo ir pastatymo, surinkti trūkstamas lėšas. Komitetas, imdamasis šios rizikos, pasikliauja lietuvių visuomenės duošumu bei greitu aukų suplaukimu. O paminklo statymo ilgiau atidėlioti nebegalima.

Tad, mielas tautietei, būk malonus neatidėlioti ir tuojuo pasiųsti savo auką Komiteto išdininkui: Algirdas Didžiulis, 1824 S. 61st Court, Cicero, Ill. 60650.

Su nuoširdžia padėka

Prof. J. Šimoliūno Paminklo Statybos Komitetas .

Prof. S. Dirmantas
Komiteto Pirmininkas

Inž. A.A. Didžiulis
Išdininkas

Inž. G. Lazauskas
Sekretorius

Stambesni aukotojai prof. J. Šimoliūno paminklo

F o n d u i

ALIAS Čikagos Sk.	500.00 dol.
Inž. Žmonų Klubas, Čikaga	25.00
Pavieniai nariai, Čikaga	130.00
Inž. K. Burba, Čikaga	25.00
Inž. J. Jasiukaitis, Čikaga	20.00
Racine, Wisc. D.L.K. Kęstučio Šaulių Kuopa	90.00
Šaulys - K. Žilėnas, Racine	20.00
Dr. S. Šimoliūnienė	100.00
S. & P. Petrušaičiai, Racine	50.00
Liet. Profesorių D-ja	50.00
ALIAS Bostono Sk.	265.00
ALIAS New Yorko Sk.	141.00
Pavieniai nariai, New York	23.00
ALIAS Filadelfijos Sk.	75.00
Detroito Šaulių Kuopa	25.00
Broctono, Mass. šauliai	15.00

Čikaga, 1967 m. sausio 19 d.

Prof. J. Šimoliūno Paminklo Statybos Komitetui

Siunčiu savo auką čekiu / / prof. Jono Šimoliūno

paminklui pastatyti dol. sumoje.

.....
/parašas/

.....
/adresas/

bendrinis dalykas, tai pirmieji gali palyginti daugiau, nors ir nepakankamai, nusivokti kalbos dalykuose, negu antrieji — atskirose, ir bendrai technikos srityse. Todėl vienu su kitais bendradarbiavimas yra neišvengiamai būtinas. Patenkinamo bendradarbiavimo betgi nematyti nei

17

1950 m. Vokietijoje išleistame Lietuvių Kalbos Vadove, nei 1954 m. Lietuvoje išleistame Anglų-Lietuvių Kalbų Politechniniame Žodyne, nei, galiausiai, JAV-se dar tebeleidžiamoje Lietuvių Enciklopedijoje. Kaip matome, išdavos yra tikrai nemalonios.

ALIAS CHICAGOS SKYRIAUS ARCHITEKTŲ SEKCIJA

Sekcijai priklauso šie nariai:

Vytas Kriškėičiūnas, Vytautas Germanas, Jonas Nalis, Petras Nalis, Algis Jakstys, Vytautas Reklaitis, Vytautas Rūbas, Vytautas Petrauskas, Vytautas Vepštas, Louis Stankaitis, Vytautas Balzaras, Vytautas Marchertas, Albertas Kerelis, Narimantas Statkus,

Vytautas Juodka, Kęstutis Ječius, Dirvonis Rimas, Rimas Penčyla, Albertas Tubinas, Donatas Varnaitis, Vytautas Girdvainis, Egidijus Valaitis, J. Jasiukaitis, Bronė Kova, Jonas Kova, A. Baktys, Vyt. Sadžius, R. Matulionis, Rimas Mulokas, V. Martinkus. Sekcijos vadovu yra Albertas Kerelis.

IŠ PLJK ARCHITEKTŪROS PARODOS DARBŲ

1966 metų Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Architektūros Parodos proga išleistame gegužės-birželio mėn. Technikos Žodyje Nr. 3(99) buvo nagrinėjami daugiausia bendrieji ir lietuvių architektūros bei statybos klausimai, duotos parodos dalyvių biografijos ir kai kurių eksponatų nuotraukos.

Tas numeris išleistas padidintu tiražu. Jį pirmon eilėn gavo nuolatiniai T.Ž. prenumeratoriai, o virš 1000 egz. išplatinta parodos lankytojams (kaip katalogą) ir kitiems kongreso dalyviams (Conrad Hilton viešbutyje, darbų pertraukų metu) kartu su kita informacine literatūra.

T. Ž. nr. 3 yra likę ir po kongreso. Jo pageidaujantieji prašomi kreiptis T.Ž. administracijon ir nurodyti egz. skaičių. 1 egz. kaina \$0.90, 6 egz. \$5.00.

Dabar išleidžiamame sukaktuviniam 100-tajame numeryje (žiur. psl. 5, 14, 15) toliau tęsiama parodos dalyvių ir jų darbų aprašymas ir darbų nuotraukos. (Arch. K. Ječius, Zubkus, Zemaitis and Associates darbai).

KĘSTUTIS JEČIUS

Gimė Kaune, 1933.6.7 d. Gimnaziją pradėjo Kaune, tęsė Parncūzijoje, baigė Chicagoje. 1957 m. baigė Univ. of Illinois, Bachelor of Architecture, Architectural and Engineering Option. yra gavęs Plym Prize in arch. engineering.

1964 m. išlaikė Illinois valstybinius egzaminus ir gavo savarankiško architekto teises.

Yra dirbęs pas Jensen and Halstead, Architects and Engineers, prie ligoninių planavimo ir jų statybos priežiūros.

Šiuo metu dirba Swift and Co., kaip "resident engineer" Barton, Florida. Swift and Co. pati planuoja ir stato visas savo įmones. K. Ječiui teko suplanuoti, apskaičiuoti ir paruošti brėžinius kompanijos įmonėms po visą Ameriką. Šiuo metu jis prižiūri Phosphoric Acid Plant statybas Floridoje. Paskutiniuosius dvejis metus važinėja po Ameriką sekdamas projektus.

Studentaudamas dalyvavo:

Lietuvių Studentų Sąjungoje, skyriaus ir centro valdybose.

Korp! Vytis — skyriaus ir centro valdybose.

Filisterių Skautų Sąjungose — buvo centro valdybos pirmininkas ir valdybos narys.

Priklauso ALIAS. Buvo komisijų narys be-rošiant Lietuvos Paviljoną Tarptautinėse parodose Chicagoje.

"Zubkus, Zemaitis and Associates, Architects and Engineers" vadovybė (iš kairės į dešinę): V. Penkiūnas, Br. Aras, A. Pabarčius, S. Zubkus ir A. Zemaitis.

ZUBKUS, ZEMAITIS & ASSOCIATES
ARCHITECTS AND ENGINEERS
 9301 ANNAPOLIS ROAD, LANHAM, MARYLAND

Architektūros ir inžinerijos biuras įsteigtas 1959 metais Chicagoje ir 1962 metais perkeltas į Washingtoną, šiuo metu darbus vykdo savo pastoviose patalpose, Washingtono priemiestyje.

Darbai apima įvairių pastatų projektavimą, žemės planavimą, vanden-tiekio, drenažo, kelių ir statybinės inžinerijos sritis.

Firmos projektai yra vykdomi šiose valstybėse: Maryland, Virginia, District of Columbia, Florida, Delaware, Indiana, Illinois ir New York. Projektų apimtis siekia virš 98 milijonų dolerių statybos vertės.

Firmai vadovauja

Architektai

S. Zubkus, B. Arch.

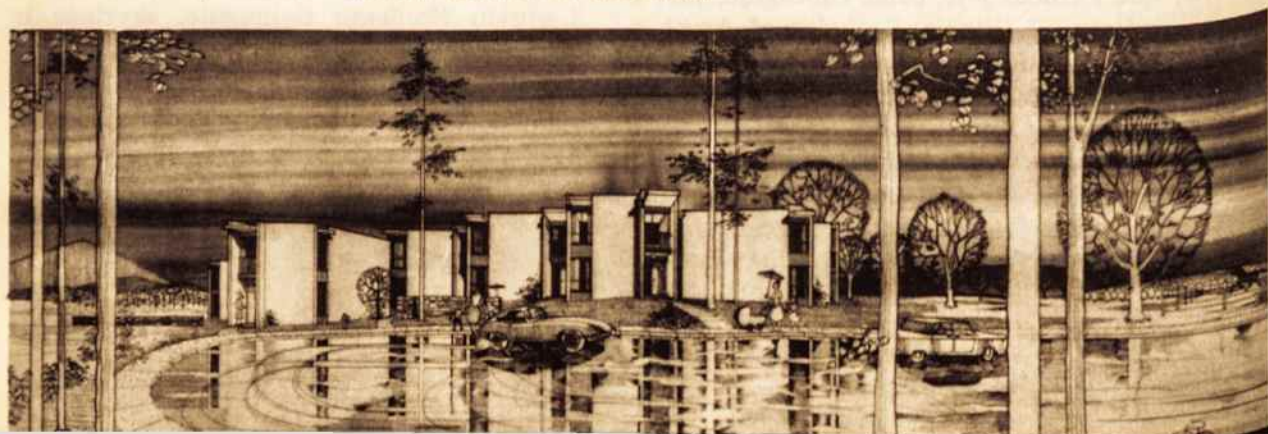
A. Žemaitis, M. Arch. Bronius Aras, Dipl. Eng.

Inžinieriai

A. Pabarčius, Ph. D.

V. Penkiūnas, B. S.

Towne Crest Apartments — Zubkus, Zemaitis & Associates.

Elkridge Estates, Baltimore County, Maryland — Zubkus, Zemaitis & Associates.

ILINOJAUS LIETUVIAI ARCHITEKTAI

Architektai, turį leidimą verstis architektūrine praktika Illinois valstybėje. Adresai daugiausia paimti iš paskutinių registracijos lapų Springfield, Illinois. Leidimui gauti reikia būti praktiškai išdirbus 3 metus architektūros įstaigoje. Turint universiteto diplomą ir atlikus 3 metų praktiką, laikomi keturių dienų egzaminai. Žemiau išvardyti lietuviai architektai turi teisę verstis architektūros praktika Illinois valstijoje:

BALZARAS, VYTAUTAS, 6819 So. Rockwell St. Chicago, Illinois.

BUDRIS, EDMUND C., 321 N. Rose, Park Ridge Illinois.

DUKAUSKAS, ANTANAS, 6800 So. Campbell Chicago, Illinois.

GERMANAS, VYTAUTAS, 3418 W. 66th Street Chicago, Illinois.

JECIUS, KESTUTIS, 4351 So. Rockwell, Chicago Illinois.

KERELIS, ALBERTAS, 2615 W. 71st Street, Chicago, Illinois.

KISIELIUS, ALBIN BRUNO, 232 N. Lincoln Park Ridge, Illinois.

KUDOKAS, STASYS, P.O. Box 517, W. Sacramento, Calif.

LAPATINSKAS, VYTAUTAS VIKTOR, 6801 So Loomis Avenue, Chicago, Illinois.

LUKŠTAS, BRONĖ, 7155 So. Talman, Chicago, Ill

MATULIONIS, RAYMOND, 1642 E. Newton, Milwaukee, Wisconsin.

PELDA, VYTAS, 228 N. LaSalle St., Chicago, Ill.

PETRAUSKAS, VYTO V., 3740 W. 69th Place, Chicago, Illinois.

REKLAITIS, VYTAUTAS, 10827 So. Campbell, Chicago, Illinois.

RUBAS, VYTAUTAS, 5521 W. 23rd Street, Cicero, Illinois.

STANKAITIS, LOUIS, 2520 W. 70th Street, Chicago, Illinois.

TAMAŠAUSKAS, ALGIMANTAS V., 2716 Vermont, Waukegan, Illinois

UNTULIS, MYKOLAS, 4141 So. California, Chicago, Illinois.

VEPŠTAS, VYTAUTAS, 7936 So. Justine Street, Chicago, Illinois.

† ZALDOKAS, MATTHEW E., 3359 N. Rutherford Avenue, Chicago, Illinois.

ZEMAITIS, ALGIMANTAS, 5707 Ellervie Street, Lanham, Wisconsin.

ZUBKUS, SIGITAS, KAZIMIERAS, 2743 W. 69th Street, Chicago, Illinois.

Profesoriui inžinieriui

ALFONSUI JURSKIUI

mirus, jo žmonai O. Jurskienei ir visai šeimai gilią užuojautą reiškia

*Philadelphijos inžinieriai
ir architektai*

LIETUVIŲ MOKSLO DARBAI

Tikslusis sujungimų projektavimas plastmase sutvirtintose struktūrose. **V. Grinius** (Whittaker Corp., San Diego, Cal.). Paskaita, skaityta 9th National Symposium, Joining of Materials for Aerospace Systems. Dayton, Ohio 1965 m. lapkričio 15-17 d.

Nagrinėtos trys sujungimų ir sutvirtinimų sistemos teoretiniu ir praktiniu atvejais. Sutvirtintos plastmase medžiagos gali būti daug kur naudojamos metalų vietoje. Šio straipsnio autorius yra jaunas 25 metų inžinierius, 1961 m. baigęs Bostono Univ.

Riebalinių rūgščių sudėtis žaliuose ir virtose įvairių organų mėsose. **A. J. Siedler**, Dawn Springer ir **L. Kizlaitis** (Univ. of Chicago). Proc. Res. Conf., Res. Council A. Meat Inst. Found. Univ. Chicago, No. 76, 103-5 (1964).

Autorė Lilia Kizlaitis pasireiškė jau kelin-tu straipsniu iš maisto pramonės srities.

Spektrofotometrinis stibio nustatymas. **R. M. Matulis** ir **J. C. Guyon** (Univ. of Missouri, Columbia, Mo.) Analytical Chemistry 37, 1391-5 (1965).

Darbas iš analizinės chemijos srities.

Trikampių grandinės tarp dviejų pastovių kraštinių išlyginimas. Mažiausių kvadratų metodas. **T. Šiurna** (Ottawa, Canada). The Canadian Surveyor, 13, No. 5, 281-288 (1956).

Paprastas matavimo duomenų išlyginimas. **T. Šiurna** (Ottawa, Canada). The Canadian Surveyor 14, No. 1, 25-31 (1958).

Rotacinės relaksacijos dydžiai azoto ir anglies dioksiduose. **A. P. Malinauskas** (Oak Ridge Natl. Labs., Oak Ridge, Tenn.) J. Chem. Phys. 44, 1196-202 (1966).

Darbas iš fizinės chemijos srities.

Kvazi dalelės elektronų fotonų sąveikyje. **C. Alton Coulter**, **D. W. Howgate** ir **Romas A. Shatas** (Redstone Arsenal, Alabama). Phys. Rev. 140, 2000-2.

Darbas iš atominės fizikos srities.

Gama spinduliai, skylant 35 dienų senumo niobiui — 95. **L. B. Church**, **A. Gaigalas** (Carnegie Inst. of Tech.) Pittsburgh, Pa. **R. B. Sulton**, **R. E. Cote** ir **S. Rabay**. **C. C. Trail**. Phys. Rev. 142, 690-1 (1966).

Nustatytas gama spindulių spektras.

Kvantizuotas Hamiltonian elektronų ir fononų sąveikyje. **C. Alton Coulter**, **D. W. Howgate** ir **Romas A. Shatas** (Army Missile Command, Hunstville, Alabama).

Procesas karboksilinių esterų gamybai iš organinių mangano junginių. **Kęstutis A. Keblys** US 3.223.719 (Ethyl Corp.). Patentas išduotas 1965 m. gruodžio 14 d.

Užpatentuotas pavadinime minimas procesas.

Įpiovoms išmušti šablonas (template). **Kęstutis Damijonaitis** ir **Harry T. Hodges** US 3.206.861 (Stanley Works). Patentas išduotas 1965 m. spalio 21 d.

Užpatentuota įrankio konstrukcija.

6-imidopenicilininės rūgštys. **A. L. Tosoni** ir **Alfonsas Zubrys**. US 3,213.102. Patentas išduotas 1965 m. spalio 19 d.

Užpatentuota antibiotinių medžiagų sintezė.

Polimerai aldehidais modifikuotų amidų su nesočiais esteriais.

Le Roy A. Chloupek ir **Kazys Sekmakas** US Patentas 3,230,204 (De Soto Chemical Coatings, Inc.) Patentas išduotas 1966 m. sausio mėn. 18 d.

Užpatentuotas polimerų paruošimas, panaudojus nesočius eitileminius monomerus, amidus ir nesočių hidroksilo junginių esterus.

Daugialaipnės pavaros mechanizmas. **Norman T. General**, **Richard Lake**, **Stepas Smalinskas** (Detroit, Mich.) ir **Robert P. Zundel**. US 3,233,478 (Ford Motor Co.). Patentas išduotas 1966 m. vasario 8 d.

Užpatentuota naujos transmisijos konstrukcija.

Perjungimo tinklai, panaudojant Esaki diodus. **Algirdas J. Guodis** (Hyde Park, N.Y.) ir **L. K. Lange**. US 3.230.387 (IBM Corp.). Patentas 1966 m. sausio 18 d.

Elektroninio tinklo konstrukcija.

Cemento, kalkių ir keraminių medžiagų tyrinėjimai Lietuvoje. **D. Šatas**. Cement, Lime and Gravel 41, No. 2, 49-50 (1966).

Šiame Anglijoje leidžiamame žurnale aprašyti Lietuvoje atliekami tyrinėjimai statybinių medžiagų srityje. Daugiausia darbų atlikta Kauno Politechnikos Institute.

MŪSŲ EILĖS RETĖJA

Prof. A. Jurskio netekus

A. Smm.

Visus kolegas skaudžiai palietė žinia apie prof. A. Jurskio mirtį. Š. m. liepos mėn. 31 d., jis išgyvenęs 72 metus, po sunkios ligos mirė Philadelphijoje.

Arčiau ir asmeniškai velionį teko pažinti, kada dar buvau studentu. Tada, studijuojant elektrotechniką, mūsų universitetas neturėjo radiotechnikos katedros. Studentai turėjo vykti į Šančius, kur Karo Technikos Štabe ruošiami Aukštųjų Karininkų kursai turėjo ir radijo skyrių su gerai įrūšta laboratorija. To skyriaus steigėju ir vedėju kaip tik buvo a. a. pulk. inž. A. Jurskis. Nuo 1927 m. jis buvo ir universiteto lektoriumi, bet paskaitas tada skaitydavo dar Šančiuose. Lankant tas radiotechnikos paskaitas, a. a. A. Jurskis pastebėjo mano domėjimąsi radijo sritimi ir pakvietė būti jo laborantu. Čia su inž. Jurskiu buvo paruošiami ne tik pratimai studentams, bet buvo daroma daug šios srities naujų eksperimentų. Tais laikais jis ypatingai domėjosi katodinių spindulių vamzdžiu. Jei neapsirinku, tokį vamzdį jis buvo

išrašęs iš Vokietijos ir vėliau padarė daug originalių bandymų.

1927 m. velionis parašė Radiotechnikos vadovėlį. Tais laikais tai buvo vienintelis vadovėlis studijuojantiems radiotechniką.

Lietuvai kuriantis, tada turėjome vienintelį radiją, juo buvo a. a. A. Jurskis. Jo dėka buvo pastatyta pirmoji radijo stotis Lietuvoje (1926 m.), o vėliau įrengtas ir radiofonas (1927 m.).

Nuo 1932 m. "Bangų" savaitraštyje vedė techniškąjį skyrių, pavadintą „Radijo Visiems“.

1932 m. a. a. A. Jurskis buvo pakeltas į docentus, o vėliau (1936 m.), kai universitete buvo įsteigta radijo katedra, paskirtas tos katedros vedėju.

Universitete jis išbuvo iki 1944 m.

Dirbant diplominį darbą (1934 m.), man didžiausiu ramsčiu buvo mano profesorius Jurskis. Kiek tada naudingų patarimų buvo iš jo gauta tai tegali įvertinti tik diplomantas, kuris artimai bendradarbiauja su savo profesoriumi.

Dėka prof. A. Jurskio, užbaigus universitetą, buvau išsiųstas Londonan gilintis radijo srityje. Šioje srities žmonių Lietuvoje buvo nedaug, todėl prof. Jurskio norėjo paruošti daugiau radijo srities specialistų.

Tiesa, dar būnant Karo Technikos Štabe, su velioniu teko net du kartu vyksti komandiruotėn užsienin. Čia velionis parodė ypatingą diplomatinę sugebėjimą, darydamas užpirkimo priėmimą iš užsienio firmų.

Bolševikams užplūdus Lietuvą, man teko dirbti radijo inžinieriaus pareigose Kauno radijo stotyje, bet netrukus buvau perkeltas į Ryšių Valdybą (buv. Pašto Valdybą), kur darbo sąlygos buvo gana įtemptos ir pavojingos. Ne kartą savo padėtimi teko pasiskusti a. a. prof. A. Jurskiui. Vieną dieną netikėtai gaunu pakvietimą iš universiteto būti lektoriumi ir užimti vyr. asistento vietą prie radiotechnikos katedros. Mokslo labai bolševikai atleido mane iš einamųjų pareigų. Už tai aš prof. Jurskiui visada likau dėkingas.

Velionis būdamas tremtyje taip pat organizavo įvairius techniškų kursų ir buvo tų kursų direktoriumi ir lektoriumi.

Atvykęs į JAV - es (1949 m.) buvo pakvies-
tas į Temple universitetą, Philadelphijoje, kur
vėl profesoriavo savo mėgiamojoje radijo sri-
tyje.

Velionis iš savo srities yra parašęs daug
straipsnių ir paruošęs nemaža konspektų. Ra-
diotechnikos klausimais buvo redaktoriumi Lie-
tuvų Enciklopedijoje, kur yra sudėta daug
įdomių straipsnių, jo paties parašytų.

Dar vienas būdingas epizodas, kurį man
teko patirti iš velionies. Tai buvo 1956 m., kai
jį aplankiau Philadelphijoje. Jis man padarė
netikėtą siurprizą, kai atidavė, kadaise Kaune
jam paliktą peržiūrėti mano parašytą kons-
pektą, paruoštą studentams - radistams. Aš
pats bėgdamas nepagalvojau apie jokią knygą,
kad galėčiau sugriebęs su savimi pasiimti, o
a. a. prof. A. Jurskis neužmiršo pasiimti man
konspektą su viltimi kada nors jį vėl man grą-
žinti.

Dar pernai prof. A. Jurskis buvo apsilan-
kęs Chicagoje. Būdinga, kad per paskutinį pa-
simatymą, jo kalbos krypo į filosofinę gyveni-
mo pusę. Jis buvo įsitikinęs, kad pasaulis eina
prie humaniškumo, kad komunizmas turės sa-
vaime sužlugti ir pasaulyje turės įsiviešpa-
tauti meilė ir taika.

Kam teko arčiau asmeniškai pažinti ve-
lionį, galėjo įsitikinti jo malonia asmenybe. Gi-

lus išsilavinimas teikė jo asmeniui tam tikros
didybės ir garbingumo. Jo nuoširdumas arti-
mui visados buvo gilus ir nuoširdus. Man ir
dabar širdį suspaudžia, kai pagalvoju, kad ve-
lionis, jau pats būdamas nesveikas, rašė man
užuojautą šį pavasarį po sugrįžimo iš ligoninės.
Taigi, linkėdamas man sveikatos ir sėkmės,
pats sau to negalėjo palinkėti.

Velionis gyvenime buvo labai tvarkingas,
net pedantiškas. Pasiėmęs kokį dalyką, netrūk-
davo ryžto smulkmeniškai viską išgvildinti.
Be praktiškojo mokslo, labai mėgo literatūrą,
o ypač dailę ir muziką.

Velioniu priė širdies buvo labai artimi lie-
tuviški reikalai, jais jis sielodavosi, ypač lie-
tuvišku jaunimu. Velionis iki mirties nenustojo
rūpintis tautiniais reikalais. Jis buvo labai ak-
tyvus ne tik inžinierių draugijoje, bet ir visuo-
menės organizacijose.

Jam rūpėjo kiekvieno lietuvio bėdos. Tai
buvo tauri asmenybė, didelis tolerantas ir hu-
maniškas žmogus, kuris išsiskyrė iš gyvųjų
kolegų tarpo.

Su giliu sielvartu širdyse mes pagerbsime
jo šviesų atminimą, jei vykdysime tuos idealus,
dėl kurių jis sielojosi iki savo gyvenimo pa-
baigos.

**Dangus prasivėrė, priimdamas pavargusį
Žemės kelionėį mūsų brangų kolegą,
Profesorių, inžinierių**

ALFONSA JURSKĮ

**Ilsėkis ramiai, su kaupu atidavęs savo kūrybinę duoklę
Lietuvai ir mokslui.**

**Nuoširdi užuojauta liudinčiai šeimai — žmonai Onai,
dukrai Snieguolei ir sūnums — Juozui ir Liutavarui**

Los Angeles Technologai

RIMTA KNYGA APIE SENĄJĄ LIETUVOS KAIMA

Kauno Politechnikos Institutas: K. Šešelgis, J. Baršauskas, K. Čerbulėnas ir M. Kleinas: LIETUVIŲ LAUDIES ARCHITEKTŪRA. I Tomas. Vilnius, „Mintis“ leidykla, 1965. 148 p. teksto ir 127 psl. iliustracijų. 20 x 26 cm. Tiražas 2,000.

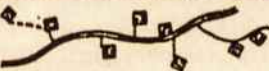

Šiuo veikalu apvainikuojami 1934 - 1958 metų Lietuvos kaimų architektūros tyrinėjimai. Tai pirmoji akademinio lygio tos srities sintetinė knyga. Iki šiol buvę išleista veikalų atskirais lietuvių namotyros klausimais ir eilė studijų drauge su kitais dalykais bei iliustracijų albumų. Ši knyga sistematizuoja turimą medžiagą apie senąsias gyvenvietes ir namus. Eilė kitų Europos kraštų jau seniau išleido tokio pobūdžio knygų, kaip šis jau mums žinomų trijų architektų ir vieno etnografo (K. Č.) tomas. „L. l. a.“ I t. nėra labai didelis, bet jo tekstas yra išsamus ir tvarkingai iliustruotas profesionališkai atliktais brėžiniais, gražiais perspektyviniais piešiniais ir keliomis fotografijomis. Didžioji tos medžiagos dalis surinkta Kauno Politechnikos Instituto statybos fakulteto dėstytojų ir studentų 1947 - 1948 m. ekspedicijose. Kita medžiaga paimta iš muziejuose išsaugotų inventorizacijos brėžinių iš 1934 - 1940 m. tyrinėjimų. Vaizduojamieji objektai, autorių žodžiais, diena iš dienos nyksta dėl dabar vykstančių pertvarkymų kaime. Žinome, kad Lietuvos kaimai ir vienasėdžiai griaunami, arba nyksta apleisti, o naujoji statyba koncentruojama kolektyviniuose dvaruose (kolūkiuose). Knygoje nagrinėjamos tik prieš sovietinę okupaciją buvusios sodybos ir trobesiai.

Autorių pratarėje pasakyta, kad visa grafinė medžiaga skelbiama pirmą kartą. Tai yra tik dalis tiesos, nes kelios iliustracijos jau buvo kitur spausdintos

Knygos priede duota 127 psl. paveikslų ir 7 spalvotų piešinių įklijos. Iš viso knygoje telpa gal apie tūkstantis iš eilės nenumeruotų iliustracijų. Paveikslų sąrašas duoda objektų vietas ir šaltinį, iš kur medžiaga gauta. Nepažymėtos nei statybos, nei inventorizavimo datos. Tai jau trūkumas moksliniame darbe. Šio tomo turinys—lietuviškasis tekstas telpa 102 puslapiuose, drauge su 21 teksto iliustracijomis. Padalinta į 4 skyrius: I. Kaimų gyvenvietės (parašė K. Šešelgis ir M. Kleinas). II Gyvenamųjų namų konstrukcijos, planas ir vidaus įrengimai (K. Čerbulėnas ir J. Baršauskas). III Gyven. pastatų architektūriniai elementai ir jų puošyba (K. Šešelgis). Po to seka literatūros ir paveikslų sąrašai ir santraukos (po 11 psl. kiekviena) rusų ir vokiečių kalbomis. II tome pažadėta duoti miestelių planavimas bei jų senoji statyba, kaimo gamybiniai, ūkiniai ir religiniai pastatai.

Gyvenvietes ir namus nagrinėdami, autoriai vadovaujasi marksistiniu „nuoseklaus ekonominio proceso“ principu. Suprantama, kad ekonominės ir socialinės sąlygos reikšmingai paveikė kaimo statybą ir sodybų dydį bei planus. Tačiau autoriai neišleidžia iš akių ir etnografinių ypatybių aukštaičių, žemaičių, ir pajūrio žvejų sodybose, daug kur pabrėždami tų sodybų jaukumą ir savitą grožį. Šiuose klausimuose autoriai sėkmingai išsivadavo iš siauro marksistinio žvilgsnio, nes tautinį—etnografinį pobūdį nulėmė jau nebe socialiniai ar ekonominiai proceso dėsniai, o lietuvių kaimiečių tradicijos ir meniniai sugebėjimai. Tatai ypač žymu gausioje architektūrinėje puošyboje, kuriai skirta nemaža knygos dalis.

Laikui bėgant, etnografiniai skirtingumai apdilo. Lietuvos kaimų sodybos supanašėjo, ypač išskirsčius juos į vienkiemius. Autoriai trumpai panagrinėjo žemės

GRUPĖ	POGRUPIS	VARIACIJA
PADRINKI KAIMAI	MAŽAS 	GRUPINIS © VIENOS SODYBOS PASTATAI
	DIDELIS 	
GATVINIAI KAIMAI	RĖŽINIS 	PILNAS
	IŠRETĖJĘS 	NEPILNAS
VIENKIEMINIAI KAIMAI	PADRIKAS 	
	BRANDUOLINIS 	
	LINIJINIS 	
VIENSĖDŽIAI	 	

Kaimų gyvenviečių tipai

(sudarė M. Kleinas).

1		
- - -	a	
	b	
2		
	c	
	d	
+	3	
+	4	
+	5	

Kiaurapiūvio ornamento komponavimo būdai: 1 — metrinis; 2 — ritminis; 3 — simetrinis; 4 — centriškas; 5 — simetriškai centriškas (sudarė K. Šešelgis). Iš: *Lietuvių liaudies architektūra, It.*

reformų poveikį sodyboms, ypač neprikl. Lietuvos, kada buvo sukurta trumpu laiku apie 20,000 naujų vienkiamų. Jų manymu, dabar vyksta procesas yra tikslingas, sutraukiant tuos vienkiamus į didelius kolektyvinius kaimus ar miestelius. Kaimų ir sodybų (kiemų) tipai panagrinėti, išanalizavus XIX amžiaus kartografinę medžiagą, pirmoje eilėje vokiškuosius 1:100,000 mastelio žemėlapius ir vietoje ištirtuosius kaimus. Išvados sutrauktos į dvi kartogramas ir kelias lenteles su miniatūriniais planeliais. Panašiai, kaip „Lietuvių Enciklopedija“ ir ankstesnieji tyrinėtojai, Šešelgis ir Kleinas klasifikuoja kaimus į tris grupes: padrikieji, gatviniai ir vienkiaminiai. Pačios sodybos skirstomos taip pat į tris tipus: gatvinės, taisyklingosios ir padrikosios. Dažnai pabrėžiami žemaičių ir aukštaičių skirtingumai sodybų planavime.

Nagrindėjant gyvenvietes, gal per daug puslapių skirta apželdinimui — medžiams, krūmams, gėlėms, ir iš viso kraštovaizdžiui. Tai jau nebe architektūros objektai. Techniško pobūdžio veikalui nereikalingi tokie samprotavimai, kaip 39 p.: „Kaimo gatvėse ar kituose plotuose medžiai kolektyviai nebuvo sodinami. Nežiūrint to, gatvės apželdinimas buvo įvairus ir tapybiškas“. Miela skaityti apie Lietuvos kraštovaizdį su medžiais, slėniais ir kalneliais, bet duotosios apimties knygoje būtų svarbiau panagrinėti tokias svarbias namų dalis, kaip krosnis, kurios čia tik paviršutiniškai tepalios. Tuo tarpu apie baldus rašoma gana plačiai ir duodama daug jų iliustracijų.

K. Čerbulėnas nuosekliai išveda, kaip ir savo ankstesniuose straipsniuose, kaip pirkios ir trobos raida galėjo būti vietinių Lietuvos sąlygų ir kaimo dailidžių

kūrybos rezultatas, o ne svetur nusižiūrėta. Jo išvados artimai atitinka esto prof. Gustavo Ränko (Stockholme) išvados jo 1962 m. Vokietijoje išleistoje knygoje. Toji knyga, matyt, nebuvo prieinama mūsų autoriams Lietuvoje, nes ji nepaminėta bibliografijoje. Prof. Ränkas išryškina lietuviškosios pirkios ir trobos raidą pirties ir senojo numo tradicijose, sąveikoje su rytinių slavų pirkia ir vakarinio Pabaltijo troba. Per Lietuvą kaip tik eina tų dviejų trobesių tipų riba. „L. l. a.“ I tome pasigendame kartogramos lietuvių namų tipų paplitimui parodyti. Tokia apytikrė kartograma yra G. Ränko knygoje ir kiek tikslesnė Iz. Butkevičiaus 1958 m. straipsnyje (Vilniuje).

Knygoje gana išsamiai nagrinėjama namų konstrukcija, planų variantai, interjeras. K. Šešelgio rūpestinga architektūrinių elementų ir puošmenų analizė iliustruojama sistemingomis tabelėmis. Langų dekoravime išskirta renesanso ir baroko įtakos. Prieangio dalių proporcijų sutapdinimas su klasiškuoju aukso dalybos principu atrodo dirbtinis ir statistiškai nepagrįstas. Kitoje vietoje autorius priskiria gražias prieangio

proporcijas „liaudies kolektyvinės kūrybos laimėjimams“ nors šiaip toje knygoje nepagailėta pripažinimo individualiems kaimo meistrams. Daug vietos skirta stogų lėkiamis - žirgeliams, kurių pavyzdžių parinkta iš visos Lietuvos. Ornamentai klasifikuojami į tris medžio technikas: plokščią kiaurapiūvę, plokščią piaustytą ir reljefinę. Pirmoji technika daugiausia naudota.

Teksto pabaigoje pridėtas literatūros sąrašas (181 vienetų) be reikalo išplėstas, pradedant jį septyniais Markso, Lenino ir komunistų partijos raštais, lyg jie turėtų kokį ryšį su senąja lietuvių kaimo architektūra. Tai jau privaloma duoklė okupaciniams režimui. Bibliografijoje nerandame svarbių švedo prof. S. Erixono darbų, nėra nei latvio prof. P. Kundzino 1952 m. Stockholme išleistosios knygos, kur nagrinėjama ir lietuvių kaimo architektūros ornamentika, savo formomis siekianti viduramžius. Šiaip šalia lietuviškos literatūros, suminėta daug rusiškos ir šiek tiek kitomis kalbomis.

Lauksime II tomo.

Dr. J. Gimbutas

MOKSLAS IR TECHNIKA NR. 2, 1965 M.

Tarybų Lietuvos Moterų suvažiavimo proga LK-PCK karštai sveikina moteris.

... Per šį laiką moters padėtis pasikeitė iš esmės. Tarybų valdžia išrovė bet kokias moters engimo šaknis, suteikė jai didžiules galimybes vystyti savo gabumus, kurti turiningą gyvenimą. ... Moterys, sudarydamos pusę visų dirbančiųjų mūsų liaudies ūkyje ir apie tris ketvirtadalius visų pedagogų bei gydytojų, aktyviai dirba pramonėje ir žemės ūkyje, rūpestingai auklėja, šviečia jaunąją kartą, yra kultūros — švietimo, meno ir literatūros darbuotojos. „Tikrai, reikia gerbti sovietinę moterį, nes sovietijoje jai suteiktos lygios teisės dirbti pačius sunkiausias darbus: matome ten moteris mūrijant, skaldant akmenis; nėra išimčių ir žemės ūkio darbuose, nėra išimčių ir sunkiojoje pramonėje ar bet kur. Mažai moterys naudojamos raudonojoje armijoje. Atrodo, kad tik karinė ir policinė tarnyba yra vyrų privilegija.

Žinant, kad daugelis sovietinių moterų augina gausias šeimas, reikia joms atiduoti pilną pagarbą.

Gaminiai bus puikūs ...

Taip tvirtina dr. P. Kulvietis, LTSR liaudies ūkio tarybos pirmininkas. Paklaustas, koki gaminiai jau tinca pasaulio žmonių naudojimui, išvardija: piovimo staklės, nors dar neilgaamžės, elektros suvirinimo įrengimai, gintaro gaminiai, dviračiai, baldai, kailiniai, vilnoniai audiniai, sviestas, mėsos, vaisių konservai, natūralus vynas, mėsos subproduktai, saldainiai, skaičiavimo mašinos. Toliau, elektroninis skaičiavimo perforatorius „Rūta“, stalinė elektromechaninė daugiaklavišinė automatinė skaičiavimo mašina „Vilnius“, buitinis šaldytuvas „Snaigė“, diktofonas „Nida“.

Pasigiriama, kad prekės parduodamos 72 pasaulio šalyse, įskaitant visas sovietijos sritis ir satelitus.

Problema Nr. 1

Perduodamas žurnalistės V. Petrauskaitės pasikalbėjimas su batų gamybos viršininkais:

V. Petrauskaitė: Užeikime į bet kurią avalynės pardu-

otuvę. Visur pamatysime daug stoviniuojančių ir nepatenkintų žmonių. Jie skuba pareikšti: nieko nėra, visiškai nieko nėra... Štai šį daugumos pirkėjų pareiškimą mes ir perduodame prekybininkams ir gamybininkams:

— Kodėl parduotuvėse nėra avalynės?

P. MACAS: Avalynės yra ir parduotuvėse, ir bazėse. Tur būt, net per daug, nes pastaruoju metu jos daug buvo nukainuota. Netgi veliurinę avalynę nukainavo...

V. NAZARAS: Taip, avalynę nukainavome, bet ne todėl, kad jos per daug, o todėl, kad ji netikusi, nepatinka pirkėjams. Geros avalynės tikrai trūksta. Kalbėkime konkrečiai. Ką mes turėjome šią žiemą iš sezoniškos moteriškos avalynės? Du modelius: batelius su neaustiniu audiniu ir šiltus batelius žemais kulniukais, su raišteliais. Tačiau jos neužteko. Pirkėjos labai pageidavo šiltų batelių su prailgintais aušteliais, tačiau, matyt, mūsų avalynės fabrikai pradės ją gaminti tada, kada ji bus nebemadinga.

V. PETRAUSKAITĖ: Parduotuvėse dažniausiai trūksta 37, 38 numerių moteriškos avalynės. Ar žinot tiksliai, kiek reikia atskirų numerių? Ar žino parduotuvė, ar žino gamykla?

E. GUTAUSKAS: Į šį klausimą galėsime atsakyti tik tada, kai Kauno Politechnikos instituto Lengvosios pramonės fakulteto laboratorijose bus atliktas mokslinio tyrimo darbas apie Lietuvos moterų kojas. Užsakymas šiam darbu jau duotas. (Negalima neigti šio mokslinio darbo prasmingumo, bet nepriklausomybės laikais ir be jo buvo žinoma, kokius batus Lietuvos moterys nešioja.)

V. NAZARAS: Norėtusi dar pakalbėti ir apie tiekimo bei sandėliavimo kultūrą. Batai pakuojami į didžiules dėžes po 25 - 50 porų. Taip įpakuotą avalynę didmeninė bazė pristato į prekybos tinklą. Jei parduotuvei reikia tik 1-2 porų kurio nors dydžio batų, tenka imti visą dėžę. Paimi vieną dėžę, ir jau išauga viršnormatyviniai prekių likučiai.

Pabaigai prižadama, kad bus išauginti nauji įmonių vadovai — direktoriai, kurie sugebės gaminti pirktiems reikalingas prekes.

Nauji mokslo kandidatai

Chemijos mokslų kandidato disertaciją tema „Nafalino eilės Beamino rūgščių sintezė ir jų tyrimas“ apgynė KPI Cheminės technologijos fak. vyr. dėstytoja L. IVASKEVICIENĖ.

Technikos mokslų kandidatų disertaciją apgynė KPI Cheminės technologijos vyr. dėst. L. LAŠAS ir vyr. dėst. L. ŠEŠTOKIENĖ, LTSR MA Energetikos ir elektrotechnikos instituto automatikos ir telemechanikos laboratorijos konstruktorių grupės viršininkas M. PAULASKAS, KPI šildymo - vėdinimo katedros vyr. dėst. M. GEDGAUDAS. Iš įvairių įstaigų dar minimi: H. LAZAREVIČIUS, J. JABLONSKIS, V. MAKAREVIČIUS, J. ŽIUGŽDA, O. ŠVEGŽDA.

A. LAŠAS. Dilimo nustatymas įplovų metodu. Autorius sukonstravo ir pagamino prietaisą trinties porų nudilimui nustatyti.

J. BURNEIKIS ir B. GAILIUSIS — Metodika Lietuvos upių nuotakio reguliavimui skaičiuoti. Duodama Lietuvos upių baseino ploto kartograma, reguliuojamo debito nomograma. Lietuvos upės pavasarį nuplukdo 50 — 60 % viso metinio vandens kiekio, o vasarą, vos 10 — 15 %. Šiuo metu kyla vis didesnis reikalas turėti pastovų vandens kiekį pramonės, laivininkystės aprūpinimui. Aštrėja problema ir miestų gyventojus aprūpinti pakankamu vandens kiekiu. Vandens kiekių reguliavimui reikalinga statyti tvenkinius.

Prof. K. DAUKŠAS atšventė 60 metų amžiaus sukaktį. Vadinamas reakcijų virtuozu. Yra parašęs net 5 chemijos vadovėlius: „Chemijos pagrindai“, „Kokybinė analizė“, „Kiekybinė analizė“, „Neorganinė chemija“, „Neorganinė sintezė“; be to apie 20 knygelių ir

brošiūrų. Jo paruoštas ir „Chemijos žodynas“. Be to, jis ir geras paskaitininkas.

MOKSLAS IR TECHNIKA NR. 3, 1965 M.

J. MATULIS — Naujos darbo gairės. Lietuvos Mokslų akademijai numatomos šios darbo sritys: tikimybių teorija ir matematinė statistika, kibernetikos matematinės problemos ir techninė kibernetika, teorinė atomų ir molekulių spektroskopija, puslaidininkių fizika, aukštų temperatūrų šiluminė fizika, metalų elektrolitinio išsiskyrimo ir galvaninių dangų su iš anksto nusistatytais savybėmis teorijos nagrinėjimas bei jų produktų gavimo metodų kūrimas, augalininkystės ir gyvulininkystės produktyvumo kėlimo biologiniai pagrindai, respublikos gamybinės jėgos, lietuvių tautos istorija, kalba ir literatūra.

Per penkeris metus numatoma parengti 39 daktarines ir 322 kandidatines disertacijas.

K. STANIUKOVIČIUS iškėlė naują teoriją, kurioje trauka siejama su kitais fiziniais procesais. Jis teigia, kad elementarinės medžiagos dalelės, vadinamieji nuklonai, spinduliuoja „gravitacines bangas“ — gravitonus.

Iš šios teorijos seka, kad nuklonai, spinduliuodami gravitonus, turi palaipsniui prarasti savo pirminę energiją ir masę. Gravitonai savo ruožtu, netekę dalies savo energijos, sudarys dar mažesnes daleles — subgravitonus ir t. t. Taip susidaro nuoseklios įvairaus dydžio dalelių klasės.

Gravitonai sąveikoje ir su nuklonais gali, matyt, sudaryti naujus nuklonus. Dėl šios sąveikos susidaro tiek medžiagos, kiek jos buvo prarasta gravitaciniame spinduliuavime. Tai reiškia, kad tarp atskirų energijos rūšių pasaulinėje erdvėje yra pastovus tarpusavio ryšys.

Šių metų Kapų Puošimo Dieną prof. St. Kairio ir K. Bielinio palaikų urnos buvo laikinai perkeltos iš New Yorko į Čikagos Lietuvių Tautines Kapines. Iškilmėse dalyvavo daug visuomenės. Ta proga daugelis kolegų aplankė tose kapinėse palaidotus inžinierius. Nuotrau-

koje prie prof. inž. Viktoro ir Vaclovo Biržiškų paminklo — iš k. į d. — R. Simokaitienė, A. Lazauskaitė, G. J. Lazauskas, M. Simokaitis, K. Burba, J. Lenkevičius su ponija E. Lazauskienė ir K. Kaunas. Nuotr. J. Sl.

NAUJAS DAKTARAS INŽINIERIUS

Š. m. liepos mėn. 14 d. Purdue universitete aukštąjį mokslą baigė Kazimieras Mindaugas Čampė, įgydamas atominių mokslų srities inžinerijos doktoratą. Disertacijos tema: "Stability Analysis of Periodically Oscillating Compressible Fissile Media".

Naujasis daktaras K. M. Čampė gimė 1937 m. Čekoslovakijoje, kur tuo metu jo tėvai Adolfas ir Kazimiera Čampės gyveno studijų metu. Dvieju metų būdamas su tėvais grįžo Lietuvon, kur praleido vaikystę ir pradėjo pirmus mokslo žingsnius.

1944 m. atvykęs į Vokietiją tęsė pradžios mokslą. 1949 m. atvyko į JAV, 1950 m. baigė Waterburio lietuvių parapijos pradžios mokyklą. 1954 m. baigė Watertown aukštesniąją mo-

kyklą su šešiais įvairiais atžymėjimais ir stipendija, kaip pažangiausias mokinys.

1958 m. Connecticut u-te įgijo mechaninės inžinerijos bakalauro laipsnį, o 1960 m. ten pat gavo atominės inžinerijos magistro laipsnį. Po-rą metų dirbo inžinieriaus pareigose valstybinėje laboratorijoje, iš kur persikėlė į Purdue u-tą Indianoje, doktoratui pasiruošti.

1961 m. dr. K. M. Čampė vedė Dianą Papievytę turinčią magistrės laipsnį, kuri Purdue u-te dėstė vokiečių kalbą. Abu iš pat mažens dalyvauja skautų organizacijoje; daktaras inž. priklauso įvairioms inžinierių draugijoms. Nuo rugpiūčio mėn. su šeima pastoviai apsigyveno netoli Baltimorės, kur dirba savo profesijoje.

(-Dr.)

GYVENIME IR VEIKLOJE

PROF. INŽ. JONO ŠIMOLIŪNO PAMINKLO STATYMO KOMITETO P R A N E Š I M A S

Prof. J. Šimoliūno paminklo fondas po truputį pilnėja. Tačiau dar tėra surinkta vos virš pusės reikiamos sumos. Ypatingai pasigendama inžinierių Sąjungos skyrių aukų. Iš visų Sąjungos skyrių gauta aukos iš Čikagos, Filadelfijos ir New Yorko.

Aukomis pirmąja Čikaga kurios ALIAS skyrius paaukojo 500 dol. Prašome kitus JAV, Kanados ir Australijos skyrius kuo greičiau ir gausiai aukoti.

Paminklas norima atidengti 1967 m. pavasarį, o dar reikia sukelti virš 1000 dolerių.

Taipgi pavieniai inžinieriai prašomi prisidėti savo aukomis.

Prof. S. Dirmantas, pirmininkas
inž. Alg. Didžiulis, išdininkas
1824 S. 61 Court, Cicero, Ill. 60650

1965 metų ALIAS Chicagos Skyriaus Valdyba. Iš k. į d.: V. Domanskis, išd., A. Traška vice p., K. Burba pirmininkas, G. Vėžys sekretorius ir A. Urbutis, narys.

CLEVELAND, OHIO

1966 m. balandžio 6 d. išrinkta nauja skyriaus valdyba: pirm. Romas Kašuba, vicepirm. Steponas Matas, vicepirm. Rimvydas Minkūnas, išd. Vytautas Brizgys. Skyriuje yra 42 nariai.

Skyrius (buves PLIAS) jau persiorganizavo į ALIAS skyrių. Skyriaus adresas: R. Kašuba, 19500 Euclid Ave., Apt. 106x, Cleveland, Ohio, 44117.

Clevelande taip pat yra veiklus Vyrių "Plienas" skyrius.

NEW YORK, N.Y.

ALIAS New York skyrius išsirinko naują valdybą: pirm. — S. Remėza, vicepirm. — A. Garbauskas, vicepirm. — A. Gustaitis, sekr. — A. Ošlapas, išd. — A. Vilčinskis. Skyriaus adresas: S. Remėza, 47 Van Cullen Ave., Brooklyn, N.Y. Tel. MI 7-6189.

MOKSLO PAKOPOSE

The Illinois Tech Alumni Association paskelbė baigusių inžinerijos mokslus sąrašą (sausio, 1966). Jame randame ir keletą lietuvių: Gediminas Bielskus, Ch. E., Jonas Michevičius, E.E., Jonas Toleikis, E.E.

Algimantas Šlapkauskas, Chicago, Illinois universitete Urbanoje gavo statybos inžinieriaus laipsnį. Bakalauro laipsnį įsigijo ten pat 1964 metais. Jis jau dirba Pioneer Service and Engineering kompanijoje, Chicagoje.

Algirdas Čaplėnas, gyvenantis Cicero, Illinois, apgynė diplominį darbą "Aurora, Illinois, Replanned", gaudamas urbanistikos inžinerijos magistro laipsnį. Sausio 28 d.

Naujasis magistras 1942 m. Lietuvoje baigė Aukšt. kulturtechnikos ir geodezijos m-los geodezijos skyrių ir atliko dviejų metų praktiką geodezijos inžinieriaus vardu gauti. Būdamas Vokietijoje tęsė studijas Pabaltijo universitete. 1962 m. gavo BS pripažinimą Notre

Los Angeles Technologai su Rūta Lee-Kilmonyte savo metiniame susirinkime — pobūvyje.

Pirmoje eilėje (iš k. į d.): arch. E. Arbas, p. Budginienė, balerina Rūta Skiriūtė, dr. Grakauskas, Rūta Lee - Kilmonytė, p. Grakauskienė ir kiti dalyviai.

Dame universitete, Indianoje. Tais pačiais metais įstojo į Illinois technologijos institutą tolimesnėms studijoms, kurias dabar sėkmingai baigė.

Inž. Algirdas Čaplėnas pastaruosius dešimtį metų dirbo įvairiose civilinės inžinerijos bendrovėse, kaip braižytojas, projektuotojas ir inžinieriaus. Paskutinius metus dirbo kaip urbanistikos inžinierius Northeastern, Illinois, planavimo įstaigoje. Šiuo metu pakviestas ir jau pradėjo dirbti "associate planner" pareigose, vykdydamas miesto planavimo darbus, Oak Park, Illinois.

Algimantas Jokubaitis, Detroito gyventojas, balandžio 30 d. gavo Detroito universitete mechaninės inžinerijos bakalauro laipsnį. Naujasis inžinierius gimė 1943 m. balandžio 3 d. Šiaulių mieste, Lietuvoje. Savo visą mokslą, nuo pirmojo skyriaus iki inžinieriaus diplomo išėjo Detroito.

Jis jau pradėjo dirbti JAV Krašto Apsaugos Departamento žinyboje.

Algis Vingelis š.m. balandžio 12 d. Saint Louis universitete gavo Bachelor of Science ir Aerospace Engineering diplomą. Jis gimė 1943 m. Lietuvoje. Mokslus pradėjo eiti čia, Amerikoje, Chicagoje, Illinois.

● *Inž. Juozas Vaikšnoras*, atvykęs iš Brazilijos, baigė Illinois universitetą, Urbanoje, mechanikos skyrių. Jis vėl sugrįžo į Braziliją, Sao Paulo.

PIETŲ AMERIKOJE

Inž. ZENONAS BAČELIS, Technikos Žodžio atstovas Brazilijoje ir buvęs Lietuvos Žemės Ūkio ministerijos Žemės Tvarkymo Departamento direktorius, Pietų Amerikoje daug reiškiasi lietuvių kultūrinėje ir visuomeninėje veikloje. Visuomeniniais klausimais daug yra radęs Argentinos Lietuvių Balse.

Inž. VLADAS VENCKUS, tekstilės inžinierius, gyvenęs Venecueloje yra pasižymėjęs vietos visuomenėje. Jis yra Venecuelos Lietuvių Bendruomenės pirmininku bendradarbiauja Pietų Amerikos lietuvių spaudoje. Savo laiku rengėsi keltis į JAV, tačiau, matyti, nusprendė palikti Pietų Amerikoje.

Inž. VYTAUTAS GOGELIS yra vieno refraktarijų plytų gamybos fabriko direktorium.

Los Angeles

● Los Angeles technologai 1966 m. gegužės mėn. 6 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose savo metiniame susirinkime-pobūvyje oficialiojoje dalyje svarstė ALIAS Centro Valdybos raštą, kviečiantį L. A. technologus įsijungti į bendrą ALIAS narių šeimą. Diskusijos daugelio nuomonės buvo palankios ALIAS klausimu. Rezultatai paaiškės sekančiame susirinkime. Reikia tikėtis, kad bus pasisakyta teigiamai.

Metinės veiklos ir ateities planų apžvalgą padarė Valdybos pirmininkas. „Technikos Žodžio“ klausimu referavo inž. R. Bureika. Nusiskūsta, kad naujai užsiprenumeravę negauna „Technikos Žodžio“.

Meninei daliai jaunoji balerina Rūta Skiriūtė talentingai išpildė keletą moderniojo baletu šokių. Rūta Skiriūtė yra ne tik daug žadanti balerina („Lietuvių Dienų“ leidėjo A. Skiriaus duktė), bet ir aktyviai jaunimo veikloje besireiškianti lietuvaite.

Filmų ir televizijos žvaigždė Rūta Lee-Kilmonytė parodė filmą iš savo apsilankymo Lietuvoje. Pati filmą paaikšino ir papasakojo savo įspūdžius. Išgirdome apie Lietuvos miestų naujus pastatus, kelius, jos suiktus asmenis. Tas pats filmas anksčiau buvo rodomas ir televizijos programoje, su Rūta Lee ir reporteriais.

Rūta Skiriūtė šoka baletą Los Angeles Technology pobūvyje.
Nuotr. inž. Br. Budgino

Rū Lee savo vaizdinga interpretacija ir garsinio filmo ištrauka bent trumpam nukėlė mus į Lietuvą: Vilnių, Kauną, Birštoną, Palangą...

Po kultūrinės dalies sekė linksmoji: dainos, šokiai, užkandžiai ir geras alus iš bačkų. Kolegos ir Ponios buvo puikioje nuotaikoje, nenoriai skirstėsi namo, nors jau buvo vėlu.

Susirinkimui — pobūviui vadovavo inž. Vytautas Tamošaitis, alučiui — inž. Romas Bureika, kavutei — p. I. Tamošaitienė ir muzikinei daliai — inž. Sodeika. Naujais nariais įstojo: arch. Aldona Norbutienė, neseniai atvykusi iš Varšuvos ir inž. Petravičius. Susirinkime atsilankė ir inž. Kazlauskas, važiuojas kaip Australijos atstovas į Jaunimo Kongresą.

E.A.

AUSTRALIJA,

Naujas inžinierius

* Vytautas Bernotas, gimęs Kaune ir vos baigęs tris gimnazijos klases turėjo pasitraukti su tėvais į Vokietiją, kur pasibaigus karui toliau mokėsi lietuvių gimnazijoje, bet jos nebaigęs išvyko Australijon. Čia pradžioje turėjo sunkiai dirbti, tačiau troškimas siekti mokslo neužgėso.

Dienomis dirbdamas ir vakarais mokydamsis jis užbaigė Sydnėje gimnaziją ir 1957 m. stojo į Universitetą. Bestudijuodamas veda Laimą Rušaitę, kuri pilnai suprato vyro tikslus ir jam darbe buvo nepainiama talkininkė. Sulaukia šeimos ir dar pasistato jaukų namą lietuviškame Bankstowne.

Šiais metais baigė N.S.W. universiteto statybos inžinerijos fakultetą įsigydamas Bachelor of Science laipsnį ir Civil Engineering pripažinimą.

Studijų metu Vytautas šešeris metus dirbo kaip braižytojas Electricity Commission of N. S. W. ir įsigijęs diplomą toje pačioje vietoje paskirtas kaip statybos inžinierius prie įvairių elektrinių ir garinių jėgainių statybos.

(Iš M. Pastogė, AL-t.).

Didžiojoje Britanijoje gyvenančių lietuvių inžinierių ir architektų pirmasis suvažiavimas įvyko 1949 m. vasario 20 dieną Londone. Jame buvo nutarta įsteigti Lietuvių Inžinierių Sąjungos Užsienyje (LISU) D. Britanijos skyrių. Į skyrių įstojo 19 narių. Pirmąją skyriaus valdybą sudarė: V. Izbičkas - pirm., J. Vilčinskas - sekr., St. Šalkauskas - išd., ir studentų technikų atstovas - S. Nenortas.

Apie skyriaus ir skyriaus narių artimiausius uždavinius, veiklą bei savo specialybėje įsikūrimo galimybes diskutinę paskaitą skaitė dipl. inž. Vytautas Izbičkas. Išvadoje buvo pavesta sk. valdybai kreiptis į Darbo Ministeriją dėl liet. inžinierių darbo galimybių savoje specialybėje.

Sk. valdyba, į vėliau jos pasiūstą Darbo Ministerijai memorandumą, gavo minėtu reikalu palankų atsakymą. Tokiu būdu buvo dalinai atliktas pirmasis skyriaus uždavinys. Tuo metu tokius darbus turėjo tik 5 liet. inžinieriai. Taip pat buvo užmegsti ryšiai su D. Britanijos inžinierių organizacijomis (Institutions).

1949 m. kovo 5 dieną Sk. valdyba išleido savo pirmąjį rotatorium spausdintą biuletinį (Nr. 1). 1949 m. pabaigoje skyriui jau priklausė 27 inžinieriai ir architektai, o skyrius pasivadino Pasaulinės Lietuvių Inžinierių ir Architektų S. gos (PLIAS) D. Brit. skyriumi.

Antrasis visuotinis sk. narių suvažiavimas įvyko 1950 m. vasario 19 d. Londone. Pagal jau išanksto įvykusius korespondencinius balsavimus, į naują skyriaus valdybą išrinkti: V. Izbičkas — pirm., J. Vilčinskas — sekr., S. Šalkauskas — išd., Skyriaus valdybos bei sk. narių pastangomis per metus laiko, jau 15 inžinierių dirbo savo specialybėje. Šio suvažiavimo dalyviai, Lietuvos nepriklausomybės šventės proga, pasiuntė sveikinimus PLIAS centro valdybai ir LŪA Studijų komisijai ir visame pasaulyje gyvenantiems kolegoms. Taip pat gautas sveikinimas iš prof. S. Kairio, tuo metu žinomo kaip „prof. J. Kaminskas“.

1950 m. liepos 29 dieną Londone įvyko Rytų ir Vid. Europos Inžinierių komiteto steigiamasis susirinkimas, kuriame nutarta paruošti organizacijos įstatus ir iš-

PASTEBETŲ KLAIDŲ ATITAIŠYMAS

1966 m. T. Žodžio Nr. 2 (98) 7 psl. deš. skiltyje 3 eil. iš viršaus atspausdinta — karto, turi būti — raktas; 27 eil. iš apačios atspausdinta — išskaityti, t. b. — išskaityti; 9 eil. iš ap. — vienintėlis, t. b. — ne vienintėlis.

8 psl., kair. sk. 5 eil. iš ap. atspausdinta paruošt, turi būti — paruošti.

20 psl., deš. sk., 29 eil. iš ap. atsp. — gerg, t. b. — gerą.

23 psl. d. sk. 1 eil. iš ap. išsp. — orchitektūroje t. b. architektūroje.

24 psl., k. sk., 5 eil. iš ap. atsp. — jautų, t. b. — jaunų; 14 eil. iš ap., atsp. skyriams, turi būti — skyriaus; deš. sk. 6 eil. iš v. atsp. — balsai, turi būti — baliai; 17 eil. iš ap. atsp. — paevoje, turi būti — pievoje.

Viršelio 3 psl. deš. sk. 6 eil. iš ap. atsp. konfliktas, t. b. konfliktas; deš. sk., 18 eil. iš ap., atsp. ištrauktą, t. b. — ištrauką.

T. Ž. Nr. 3 (99), 17 psl. po viršutine nuotrauka atspausdinta Zilink, turi būti Žilinskas.

c/o S. Dirmantas
6616 So. Washtenaw Ave.
Chicago Ill. 60629, USA
Postmaster:
Return Postage Guaranteed

BULK RATE
U. S. Postage
PAID
CHICAGO, ILL.
Permit No. 7652

rinktas org. komitetas. Šiame susirinkime dalyvavo taip pat ir liet. inžinierių atstovai. Vėliau buvo įsteigtas Rytų-vidurio Europos inžinierių institutas, kuriame liet. inž. atstovais buvo R. Baublys ir J. Vilčinskas.

1950 m. lapkričio 18 dieną Londone įvykusiame visų liet. organizacijų atstovų susirinkime, kuriame buvo išrinktas D. Britanijos Lietuvių Bendruomenės laikinasis organizacinis komitetas, liet. inžinierius atstovavo dipl. inž. St. Šalkauskas. Vėliau PLIAS D. Britanijos sk. atstovas įėjo į PLB. D. Britanijoje tarybą.

1950 metų gale iš 27 skyriaus narių beliko tik 14, nes 13 išvyko į kitus užjūrio kraštus. 1950 metų bėgyje PLIAS D. Britanijos skyrius išplatino „Išlaisvintos Lietuvos Ūkio“ 30 egz.

1951 m. vasario 18 dieną Londone įvyko trečiasis sk. narių visuotinis suvažiavimas, kuriame apie inžinieriaus teisių įsigijimą D. Britanijoje paskaitą skaitė dipl. inž. V. Izbickas. Prieš suvažiavimą įvykusio 19 narių korespondencinio balsavimo rezultate, buvo išrinkta sk. valdyba tos pačios sudėties kaip ir 1950 m. Atstovu į DBLB tarybą išrinktas S. Šalkauskas. Po diskusijų dėl skyriaus ateities veiklos, nutarta pasiųsti sveikinimus PLIAS Centro v-bos pirm. prof. J. Šimoliūnui. LŪA Studijų Komisijos pirm. prof. J. Kaminskui, min. B. K. Balučiai ir visiems kolegoms pasaulyje. Nutarta visokeriopai prisidėti prie Tautos Fondo lėšų telkimo ir a. a. prof. V. Jakovicko antkaipiui statyti fondui paaukoti vieną svarą iš sk. kasos.

Tam pačiam reikalui aukų prisuntė ir skyriaus nariai.

Iki 1951 metų pabaigos vėl 3 inžinieriai išvyko į JAV ir 3 į Kanadą, tarp jų vienas iš skyriaus steigėjų ir trejus metus sėkmingai skyriui pirmininkavęs dipl. inž. V. Izbickas. Skyriaus v-ba buvusiam sk. pirmininkui surengė išleistuves. Jam išvykus v-ba persitvarkė taip: J. Vilčinskas - pirm., R. Baublys - sekr. ir S. Šalkauskas - išd.

1956 m. skyriaus valdybą sudarė: J. Vilčinskas — pirm., R. Baublys — sekr. ir J. Užkuraitis — išd. Skyriuje buvo 13 narių.

1949 - 1953 metų laikotarpyje Skyriaus valdyba išleido 12 numerių biuletenio nariams, kuriame buvo informacijos apie skyriaus veiklą bei sumanymus, apie liet. inžinierių organizacijas kituose kraštuose, apie Lietuvos Ūkio Atstatymo komiteto darbus ir t. t.

Skyriaus narių sąrašuose yra buvę šie kolegos: Antanas Adomonis, Alfonsas Adomėnas, Rostislovas Baublys, Petras Bugailiškis, Algirdas - Jonas Dauginas, Juozas Dirginčius, Kostas Klegeris, Petras Kubi-

lius, Petras Šiaučiūnas, Albinas Tarvydas, Jurgis Užkuraitis, Juozas Vilčinskas, Klemensas Žukauskas, Stepas Nenortas.

Iki 1955 metų išvyko į kitus užjūrio kraštus: Vladas Kuodys, Andrius, Malko, Jonas - Algirdas Steikūnas, Alfonsas Semėnas, Antanas Kaspariūnas, Jonas Lepeška, Vaclovas Birutis, Vytautas Izbickas, Vytautas Montvilas, Vladas Stankevičius, Vladas Vaišvila, Vladas Kiaunė, T. Makaveckas (grįžo į Lietuvą), Alfonsas Pilkauskas, Mečislovas Kriaučionis, Borisas Valys, Vladas Giriūnas ir Stasys Šalkauskas.

Pokariniam laikotarpyje D. Britanijoje baigė inžinerijos mokslus šie lietuviai: Vilius Fidleris — atomin. energiją, Jonas Sakūnas — aeronautiką, Vincas Anbliauskas — elektrotechniką, Aleksandras Vilčinskas — statybą, ir Ramūnas Valteris — chemiją. Iš jų keturi pirmieji emigravo į Ameriką.

J. V.

TECHNIKINĖ APŽVALGA

Gegužės 9 - 12 dienomis Chicagoje McCormick Place auditorijoje vyko Design Engineering paroda, kuri sutraukė daugelį inžinierių iš centrinių valstybių. Apie parodos dalyvių — inžinierių ir braižytojų skaičių galima spręsti iš to, kad kiekvienu metu parkinimo aikštės buvo bent porą tūkstančių automobilių.

45 paskaitų sesijos iš įvairių technikos sričių ėjo net po penkias lygiagrečiai, kurių kiekviena truko po valandą, t. y. iš viso 122 paskaitos. Pačioje parodoje atstovautas 600 firmos su jų gaminiais. Mašinas aptaravo apie 3000 pardavėjų bei tarnautojų, kurių apie pusė buvo inžinieriai. Pagal gaminius firmas galima skirstyti taip: 87 — metalų, 77 — nemetalinių medžiagų, 169 — mechaninių dalių gamintojai, 154 — elektrinių ir elektroninių dalių, 118 — pneumatinių ir hidraulinių, 147 — jėgos perdavimo įtaisų gamintojai, 110 — profilių ir formų gamintojai, 89 — jungtys (metalo, plastinės bei klijuotės), 36 — paviršiaus išbaigimo ir padengimo, 71 — inžinerinės pagalbinės tarnybos, įrengimai bei leidyklos.

1-moje paskaitų sesijoje temos pasiskirstė taip: 26 paskaitos iš inžinerinio vadovavimo bei ekonomikos, 23 — grynai projektavimo problemų sprendimų, 19 — parinkimo sudėtinųjų dalių bei jungčių, 13 — plastinės ir kitos naujos medžiagos, 7 — metalų apdirbimo technikos, 11 — metalų miltelių technologijos, 3 — metalų išbaigimo ir padengimo srities, 5 — tepimo ir sandarinimo, 7 — mašinų kontrolės.

AAD